

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAGS TIDSSKRIFT

Nr. 4 1999 Årgang 17 Pris kr. 40,- ISSN: 0802-860

*Lunner kirke
Se artikkel side 286*

Alt i trelast og byggvare

Åpningstider: Mand. - fred. 07.00 - 17.00, lørd. 09.00 - 13.00

MAXBO

MAXBO Gran Almenning, 2750 Gran - Tlf. 61 33 00 00
Fax 61 33 22 32

MAXBO - ENESTE BO OG BYGGEVAREKJEDE MED FAST LAVPRIS
Maxbo - Gran Almenning, 2750 Gran

TIL BORDS

GLASS OG STENTØY

Hadelands største utvalg i
Serviser - Glass - Bestikk - Interiørartikler.
Du finner oss i kjelleretasjen
under Rema 1000 i Gran

KJØREERFARING GIR RABATT PÅ BIL- FORSIKRINGEN!

**Ring oss i dag
for nærmere informasjon!**

Hadeland Gjensidige Brannkasse

tlf. 61 33 23 00

Gjensidige Vestoppland

tlf. 61 37 45 68

GJENSIDIGE
Forsikring

Valdres Brannkasse

tlf. 61 36 07 11

KJENN DIN BYGD

LOKALHISTORISK LITTERATUR I GODT UTVALG

Toten tidsskrift 1-9	80,-
Toten årbok innbundet 1979-90	150,-
Toten årbok 1991	200,-
Toten årbok 1992-96	170,-
Toten årbok 1997	190,-
Totens Bygdebok bind I (i to halvbind)	à 200,-
Totens Bygdebok bind II og III	200,-
Totens Bygdebok bind IV	350,-
Totens Bygdebok bind V	590,-
Visjon og virke	250,-
Gihle: Frå gamalt	100,-
Gihle: Østre Toten Bondelag 1882-1982	80,-
Gihle: Østre Toten Skogeierlag 1911-1986	80,-
Gihle: Hoff kirke	50,-
Gihle: Fra gamle dager på Toten	80,-
Totendialekta, form - bruk - framtid	50,-
Gjestrum: Gårds og slektshistorie	90,-
Gjestrum: Økomuseumsboka	150,-
MJØSA årbok 1982-83	100,-
MJØSA årbok 1984-86	130,-
Julsrud Berg: Damp og motorbåter på Mjøsa	288,-
Øyeblikk som var, bind I og II	130,-
Øyeblikk som var, bind III	170,-
Totenmål og anna mål, hefte 1-9	40,-
Totenmål og anna mål, hefte 10-24	60,-
Toten Almenning	350,-
Olstad: Spellemann langs vegen	60,-
Rosseland: Skole i den trivelige bygda	190,-
Rosseland: Timeglasset	119,-
Stuldalen: Villroser	98,-

TOTEN INTERBOK
2851 Lena • Tlf: 61 16 05 94 • Fax: 61 16 19 77

VESTOPPLAND SLEKTHISTORIELAG

Postboks 266, 2801 Gjøvik

Medlemskontingent: kr. 150,- pr. år.

Lagets tidsskrift kommer fire ganger i året.

Siste frist for innlevering av stoff er 1. februar.

ANNONSEPRISER:	1 gang	4 ganger
1/2 side	kr. 150,-	kr. 500,-
1/1 side	kr. 300,-	kr. 1000,-
Bakside	kr. 500,-	kr. 1400,-

HOVEDSTYRE ARBEIDSUTVALG

Formann: Ole M. Granum, Camilla Collettsv. 23,
2800 Gjøvik - tlf. 61 17 67 34

Nestformann: Jan Eilert Jaatun, 2857 Skreia -
tlf. 61 16 38 93

Kasserer: Hans M. Næss, 2750 Gran - tlf. 61 33 04 14

Sekretær: Ingeborg Klundby, 2846 Bøverbru -
tlf. 61 19 50 36

TIDSSKRIFTSTYRE

Jan Eilert Jaatun, styrer, Fredrik Dyhren, Roy Magne Sveen og
Arne Amundgård.

Varamann: Terje Tandsether.

Postgirokonto: 0802 3001005

INNHold

- 245 Fredrik Dyhren:
Aurdal-lensmannen Ole Lillestrands slekt
- 263 Svein-Erik Ødegaard:
Besøk på et "slektsforskerhus" i Sverige
- 269 Arne Amundgård:
Testament over Ole Madsen Upsal på Toten fra 1807
- 273 Gunnar Thorvaldsen:
Informasjon fra Registreringsentral for historiske data
- 276 Thorbjørn Smedsrud:
Om ei husmannskontrakt fra 1859
- 279 Herman Nettum:
Berthold von Plettenberg
- 284 Arne Amundgård:
På leit etter aner
- 286 Lunner kirke
- 288 Årbøker
- 290 Fredrik Dyhren:
Skifter - Toten, Vardal og Biri 1673-1689. Del 8
- 300 Nye spørsmål
- 309 Jarle Olstad:
Aner for Kari Jørgensdr. Haugom fra Toten f. 1749
- 312 Lagsnytt
- 316 Innholdsfortegnelse for 1999

Aurdal - lensmannen Ole Lillestrands slekt

Av Fredrik Dyhren

Etter å ha mottatt en del slektsopplysninger fra et av lagets medlemmer, Reidun Høllen, har jeg supplert noe om lensmannens slekt. Kanskje kan sammenfatningen av dette også være til nytte for andre med aner fra Aurdal og Slidre.

I manntallet for 1664 opplyses at ødegarden Lillestrand er lensmansgard, og at brukeren Ole Olsen da var 34 år gammel. Kombinasjonen med en ung lensmann på en liten gard var ikke vanlig på den tiden, så han må ha nytt stor tillit i bygda. Fra brukerlisten for garden kan vi se at han da hadde brukt garden i nærmere 10 år, men at han neppe var født der. Vi må derfor referere fra en del eldre kilder for å kunne forklare hans herkomst.

Ole Lillestrands morsslekt

I 1659 ble det holdt skifte etter Gunild Bjørnsdtr Oppen i Aurdal. I boet som barna og deres stefar Asle Torkildsen arvet var også 1 hud Bø i Ulnes. Samme år stevnet Ole Lillestrand Torsten Toresen Bø og (halv)søsteren Gunild Oppen vedrørende 3 huder i samme gard, det var en del av

arven etter Guttorm Bø som ikke var riktig skiftet. Ole framla sin fader Ole Simles fullmakt på sin moders vegne sammen med broren Østen Førstrå, de søkte og tiltalte Guttorm Bøe for 1 hud som de mente seg berettiget til etter deres sl. mormor avgagne Kirsten Førstrå. Brødrene viste til et brev på 3 huder odelsjord i Bø, datert 2/10 1617. Tor Guttormsen Bø hadde pantsatt sitt gods i garden til sl. Peder Knudsen (Han var fogd for området og bosatt på Hallingstad på Toten. I 1624 oppføres han med 1 hud gods i Bø.) Dette pantet hadde Ole Oppen og Jøger Simle løst fra Peder Knudsen etter brev av 1/12 1627. Videre framla Ole Lillestrand også et pergamentsbrev, datert Svennes 1509, på 10 løbbol jordegods i Førstrå, som fulgte moren etter Guttorm Bø. Brødrene sa at Tore Guttormsen Bø og Kirsti Guttormsdrtr Førstrå var de rette arvinger etter Guttorm Bø. Forklaringen på denne stevningen synes å være at Tor Guttormsen Bø må ha vært gift med ei enke (kanskje fra Oppen i Aurdal, siden Tore Bø i 1624 eide 5 løbol odelsgoods i den garden) etter en Bjørn, og de hadde datteren Gunild Bjørnsdrtr. Hun var med det ikke av den rette oldelslinjen til Bø. Gunild og hennes mann Engebret etterfulgte den førnevnte Ole som bruker på Oppen.

Av Tore Bø's barn kjennes Guttorm Bø nevnt 1630/38, og Torsten Bø som ble stevnet i 1659, og trolig var død før 1664. Torstens sønn Guttorm Bø overdro forøvrig de 3 hudene i Bø til Ole Lillestrand i 1670. Guttorm var gift med enken Sønnov Eriksdrtr Strand fra Refling (enken etter Nils Østensen Strand, jfr. skifte på n. Fodnes i 1666), og var trolig barnløs.

I 1688 fremkom Guttorm Torstensen for retten og begjerte på hans søster Sigrì Torstensdrtrs vegne et edfestet tingsvidne om hennes sl. mand Torkild Toresens dødlige avfald. Samt almuens vitenskap om hans tilstand som har vært beskadiget på hans fornuft, og for noen dager siden ville reise til Gjerdrum på øvre Romerike, til sognepresten hr. Ole, i den formening å finne legedom hos ham for hans svakhet. Da han kom til Skaa(le)rud i Land gikk han i elven og omkom.

Tingboka forteller også at Torkild Toresen Bø lot, etter et brev datert 5/11 1685, publisere den transport og bevis som han bekom av Ole Olsen Simle på 1/2 hud jordegods som sl. Torsten Toresen hadde pantsatt til Ole Olsen Simle, som hadde bekommet sine penger igjen.

Kirsten Guttormsdtr var bosatt på Førstrå. Hvem hun var gift med kommer ikke frem av kildene. Odelsgodset i øvre og nedre Førstrå var i 1615 og 24 delt på flere parter, men ingen større enn 8 løbol og arvingene på Simle eide ingen ting i Førstrå før i 1642. Dette gir oss få holdepunkter om hennes slekt på der. Men oversikten over godset tyder på en tilknytning til den nedre garden.

Øvre Førstrå (18 skind bondeodelsgods i 1647 + 6 pd smør Prestens)

1615

Peder Førstrå	Ole Førstrå	Knud Ferden	Laurits Enang
8 løb	6 løb	2 løb	2 løb

1624

Peder Førstrå	Ole Førstrå	Halvor Bolstad	Gro Enang
8 løb	6 løb	1 løb	2 løb

1642

Peder Førstrå	Endre Førstrå
8 skind	8 skind

1667

Nils P. Førstrå	Endre Førstrå	Ole Røe
og Østen	8 skind	2 skind
Førstrå		
4 skind		
Ole Magistad		
4 skind		

Nedre Førstrå (19 skind odelsgoods i 1647)

1615

Halvor Førstrå 8 løb	Gulbrand Refling 7 løb	Torsten Granheim 7 løb
-------------------------	---------------------------	---------------------------

1624

Halvor Førstrå 8 løb	Gulbrand Refling 7 løb	Johannes Ranheim 7 løb
-------------------------	---------------------------	---------------------------

?	?	?
---	---	---

1642

Ole Simle 1 hud 1 sk	Helge Svennes 1 skind
-------------------------	--------------------------

1667

Østens arvinger (=Birgitte Simles?) Østen Førstrå
1 hud 7 skind

Brukere på Førstrå:

Førstrå var før 1615 delt i 3 garder, 2 kalles øvre og 1 nedre
Jordebok 1624: Peder øffre Førrestraa og Hallfuor nedre
Føerestraa..

Kopskatten 1645 i følge Tore Ey: Nils Haldorsen og Østen.

Oppsittere 1645 i følge Valdres-soga: Østen, Nils, Nils
Halvorsen og Endre, og dessuten er da videre nevnt en Bjørn
Førstrå.

Navnet på Kirsten Førstraas datter framkommer ikke i
rettsaken i 1659. Vi kan anta at hun døde før 1670, for i
følge tingboka for Toten, Vardal og Biri 8/3 samme år
stevnet Østen Førstrå den tidligere sorenskriveren, Bent
Pedersen angående skiftet etter sl. Birgitte Simle.

Brukerne på Simle

I følge Valdressoga het den første brukeren vi kjenner på Simle Ole. Han ble i 1622 drept av Svein Fredriksen.

(1670 vitnet Gulbrand Olsen Haadem, 64 år i 1664, at hans bestemor Gjøren bodde på Simle mestedelen, og at hun var oppfødt hos sin morbror Jørgen på Fossen. Slektsopplysninger som kan knytte Gulbrand til Ole Simle er ikke kjent.)

Birgitte Simles mann Ole Olsen var etter manntallet i 1664 60 år, det samme oppgis hennes sønn Østen Olsen Førstrå også å være. Opplysningene forteller oss at Birgitte må ha vært gift flere ganger, også med den drepte brukeren på Simle.

Etter Oles død giftet Birgitte seg igjen med Jøger (Nilsen) som ble bruker på Simle. Han oppføres i 1624 med 1/2 hud i Simle, 7 skind i Viste og 1 hud i Kvale. Godset i Kvale må være en part av de 50 løbol Nils Kvåle eide i 1615, og Jøger antas å være hans sønn.

Birgitte Simle giftet seg 3. gang med Ole Olsen trolig like før 1630. I 1645 oppføres han med 1 hud i Tollefsgard, 1/2 hud i Syversrud, 1 hud i Simle, 1 hud i Førstrå, 1/2 hud i Lillestrand, 1/2 hud i Viste og 2 skind i Mælum. Av godset fra 1624 skatter brukeren på Simle i 1645 bare for 1/2 hud i Viste. Vi kan gjette på at det var arven hans hustru fikk etter sine foreldre på Førstrå. Førstrågodset i 1640-årene var trolig kjøpt fra hennes slektninger.

Ole Lillestrands halvøsken

De er i følge Valdressoga i 1645 oppført med fornavn som Jøger Simles barn/(stebarn) med 1/2 hud i Simle og 1 hud i Kvåle (deres fedres odelsgods).

1. Østen Olsen var 60 år gammel og bosatt på nedre Førstrå i 1664. Ved en vitneførsel i 1685 oppga han selv å være 70 år. Når en ser på morens øvrige barn, er det mest sannsynlig

han var født rundt 1615. 1640 måtte Østen Olsen Simle betale 13 1/2 daler i bot for å ha drept Torsten Iversen Hippe i nødverge. Ved kopskatten i 1645 hadde Østen flyttet til Førstrå.

I 1665 fikk han odelskjøtebrev utgitt av Nils boende på øvre Førstrå på 4 skind i nedre Førstrå. Sammeledes lot Østen opplese et pantebrev utstett av Nils Pedersen øvre Førstrå på Sophieparten på 4 skind i sistnevntes gard.

I 1667 eide Østen 7 skind i sin påboende gard, mens arvingene (etter hans foreldre?) eide resten, 1 hud.

Østen var i 1648 med og underskrev Kongehyldingsbrevet til Fredrik III, og i 1661 var han utsending til Akershus sammen med 3 sambygdinge fra Slidre i lignende ærend.

Om Østen fortelles at han var hen i mot 100 år da han døde. Det ble holdt skifte etter ham 12/4 1687, han etterlot seg enken Martha Jøgerdtr og 7 barn som omtales som hennes stebarn. Boet inneholdt kjøp- og pantegods som kom til deling etter et skiftebrev fra 1672, trolig etter hans forrige kone.

Odelsgods eide Østen i Førstrå og Lillestrand, tilsammen 2 skind 10 stenger 10 alen.

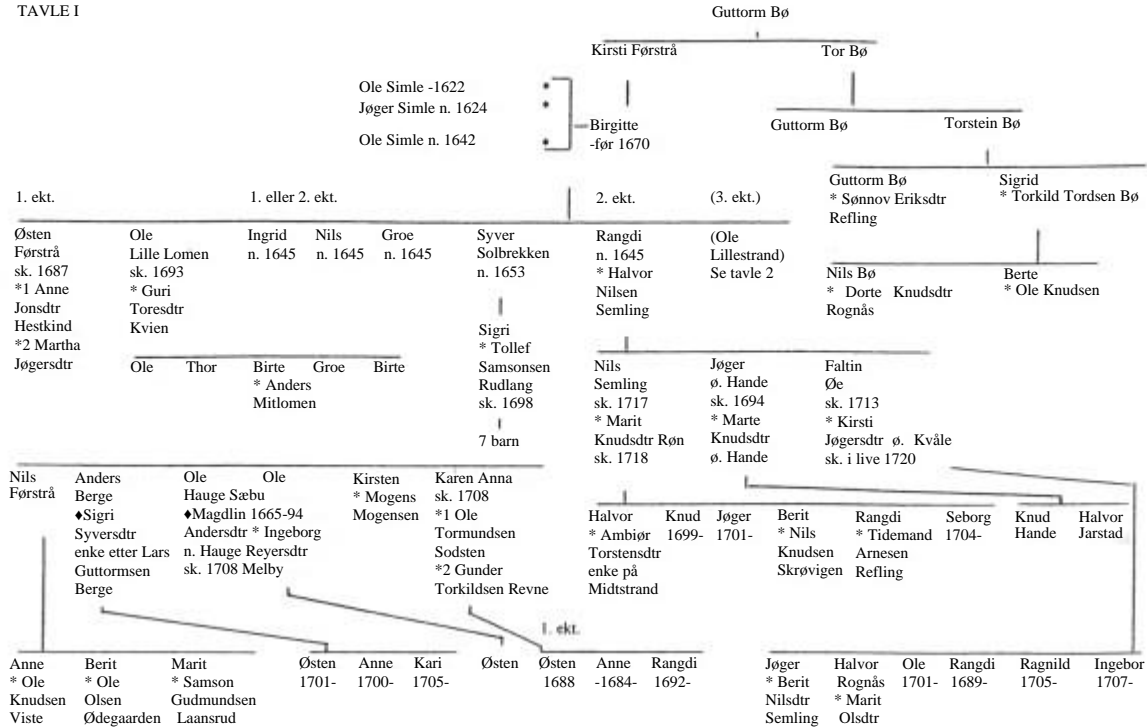
Tore Ey skriver i boka "Vang og Slidre" at Østen først var gift med Sigri Christensdtr, som i skiftet på Remmen i 1694 var død og hadde etterlatt seg 2 sønner og 3 døtre.

Det finnes få holdepunkter for dette, og det er ikke overensstemmende med antakelsen ovenfor. Forøvrig forekommer ikke Sigri-navnet i Østens etterslekt slik det vanlig var med oppkalling av forfedre den gangen.

I 1693 (i følge tb. for Ringerike og Hallingdal) stevnet Ole Tordsen Kultestad og Knud Helgesen Døvre Nils og Thor Tuv i Hemsedal for Tuv de bebor. De forment at Tuv var deres værfader avgagne Jon Hestekinds odel og der eide 5 skind, og derforuten av eldste brodergren åsetesberettiget. Garden var på 10 skind.

Saken var oppe på tinget igjen den 8/11 samme år.

TAVLE I

sønnen Tolleiv overtok bygselen på Rogne og Rust. Aslak synes å ha tatt over Strand, og Ola tok over godset på Nes. Tolleivsgard har nok Ola tatt over etter broren Gullik, som i 1612 fikk pantebrev på 3 løbel i Tolleivsgard av moren Marit Olsdr.

Paret på Rogne hadde ei datter til, Anne Olsdr, gift først med Alf Amundsen Vig og deretter med Torsten Gulliksen fra Høime. Hun hadde ingen barn og med sin siste mann opprettet hun i 1666 et tiende og fjerdingegavebrev. I 1670 ga hun kontrakten til sin brorsønn Gullik Tollefsen som overtok nedre Vig. Gullik var senere verge for et barnebarn til Ole Simle.

Aslak brukte i følge vitner i 1653 Lillestrand i 1635. Han etterlot seg neppe arvinger, for i 1642 var garden eid av Ole Rogne og Ole Simle med 1/2 hud hver. Senere eide de begge 7 skind, økningen av skylden kom vel etter opparbeidelse av garden. Ole Simle stevnet i 1653 brukeren på Nordstrand angående grensen mellom dem. Han la da fram en dom fra 1626 som fastsetter at Mellebekken skulle være grense mellom Asgrimsparten på den nordre side og Jøsseparten med gryttejordet på den søndre side som nu er Nordstrand og Lillestrands eiermål.

Videre hadde Ole Simle i brukelig pant 6 løb i Granum kjøpt av Knud Svendsen boende på Viste.

Sammen med Tollef Arnesen Frøsaker i Hallingdalen pantet Ole Olsen Simle til seg 1 hud odelsods i Fosseim fra Taran Hansdr, før bodde samme sted, i 1660. (Dette gjelder kanskje helst sønnen, for i 1663 stevnet Ole Simle Taran Hansdr angående pantsettelsen til de førnevnte.

Ole bodde på Simle til sin død i 1680, og skiftet etter ham ble holdt den 10/12. Det kan tillegges at han var utsending fra bygda ved kongehyldingen i 1648.

Ole Lillestrand og søsken

1. Ole Lillestrand, lensmann. Han hadde i 1655 overtatt farens del i Lillestrand. Samme år stevnet han sine søskenbarn, de førnevnte Tollefsbarn på Rogne for 7 løb odelsgoods i Lillestrand de skulle være eiende og arvelig tilfalden, hvilket de formener enhver ville bruke sin lodd og andel i, dog hverken skatt eller rettigheter at skal ville utgi. Det ble fremlagt et kjøpebrev av 4/3 1633 og et skiftebrev av 27/10 1652 fra Rogne (etter Tollef Rogne?), samt et makeskiftebrev datert Viste 12/4 1646. For retten beviste Ole Lillestrand å være beste odelsmann og 10 løbol jordebruk eiende i garden. Tilstede på de innstevntes vegne deres farbror og formynder (samt motpartens far) Ole Simle. Ole Lillestrand tilpantet seg i 1663 2 løbol i Sundem fra Ingebret Aslesen. Samt 3 1/2 løbol i samme gard fra sin hustrus svogere. Det siste skjedde etter at han stevnet svogerne, formedelst svigerfaren Henrik Stende for noen år siden bevilget Ole 3 skind brukelig pantejord i Sundem som de så hadde tatt igjen. Og i 1670 fikk han som før nevnt pantebrev på 3 huder i Bø.

Ole var først gift med Barbro Henriksdtr Stende og de fikk 3 barn. Etter hennes død giftet han seg på ny med Øyen Olsdtr Svennes, i det ekteskapet var også 3 barn. Noen opplysninger om Ole Lillestrands død foreligger ikke, vi kan anta den skjedde før 1680 siden hans barn fikk arv etter bestefaren. Enken giftet seg så med Knud Olsen fra nordre Fodnes som ble bruker på Lillestrand. (De fikk 4 barn og den eldste sønnen Ole var født ca. 1677). Knud Strand fikk av Aslak Olsen Simle hans arvedel etter far og mor tilkommen i Lillestrand i pant inntil pengene 34 rdr ble betalt, etter et brev av 10/11 1686.

Kontrapartens fuldmektig framla Lars Lundes utgitte brev til Ole Michelsen Tuf på 3 løb. i Tuf som hd(?) sier at ha tilkjent seg av Anne Tuf, som sies å ha vært Jon Hestekinds kvinde, dat. 18 aug (16)17. Item Jon Hestekinds dattermand Østen Olsens avståelse på 6 1/2 løb. i Tuf som hans verfader Jon Helstekind hadde solgt til Knud Tuf som var Nils Tufs bestefader av 13 aug. (16)49. Item Østen Olsens skjøte til Gulbrand Melby på 5 løb i Tuv av 20 des. (16)54, Gulbrand hadde avhendt de omtvistede 5 løb igjen til innstevnte Thore Tuf som etterskrevne skjøte av 16 sept (16)78 videre forklarer.

I og med de omtvistede 5 løb. hadde fulgt Thor Nielsen Tuf og hans hjemmelsmand Gulbrand Melby i over 40 år og var tilforhandlet av Jon Hestekinds rette arvinger, ble citantenes pretensjoner avvist for retten.

Citantene i rettsaken Knud Helgesen Døfre og Ole Tordsen Kultestad var begge gift med døttre av Anders Kultestad, og de var helst født etter Jon Hestekinds død ca 1640. Når det her står at Jon Hestekind er værfader, er det mest trolig til deres svigerfar. Videre forklarer saken at Jon søndre Hestekind i Etnedal har hatt en datter til gift med Østen Førstrå.

Om det kan være noe slektskap mellom ekteparet på Hestekind og de senere brukere på Tuf, gir ikke de framlagte opplysninger svar på. Jon Gulbrandsen sies å være av eldste brorlegg til godset i Tuf, kanskje var han en eldre bror av Gulbrand Gulbrandsen Melby (60 år i 1664) som senere eide gods i Tuf???

Neste generasjon på Førstrå kjennes fra et brev fra panteboka dat. 13/12 1701, der avstår Anders Østensen Berge på egne vegne, Ole Østensen Houge på egne vegne, Knud Helgesen Strand på sin hustru Ragnild Bjørnsdtr og hennes søskens vegne (halvbroren Østen Olsen var sønn av Ole Østensen Sæbø og Ingeborg Reyersdtr fra Melby), Mogens Mogensen på avgagne Kirsti Østensdtrs vegne og

søstrene Kari og Anna Østensdøttre til deres bror og svoger Nils Østensen all den kjøp og pantegods i Førstrå de etter far og mor arvelig var tilfalden. Enhver av hadde fått betaling som skiftebrevet forklarer etter fader og moder, tilsammen 136 rdr 3 ort og 9 skilling.

Tidligere, den 12/3 1697, hadde Nils Østensen solgt halve garden 9 1/2 skind til broren Anders Østensen Berge for 200 rdr.

Kari Østensdtr var forøvrig gift 2 ganger, først med Ole Tormundsen Soedsten (skifte 1698), og deretter med Gunder Torkildsen Revne v/kongebrev av 1701. De var beslektet i 2. og 3. ledd, gjennom hennes far og hans morfar som var halvbrødre.

2. Ole Olsen lille Lomen, 46 år 1664. (Vi kan resonere oss til at han på den tiden må ha vært i et barnløst ekteskap, kanskje med ei enke på garden??). Lille Lomen var på den tiden gjestgivergard, Ole ble senere gift med Guri Tordsdtr. og de hadde ved skiftet etter ham, den 11/10 1693, 5 barn i alderen 1/2 - 13 år.

Tilstede på skiftet var mannens brorsønner Nils Førstrå, og Ole Østensen som hadde tjent på lille Lomen i 13 år. Ole Olsen hadde forøvrig tilpantet seg for 30 rdr 1 skind i selve Ringestad kalles Enketeien? samt ei engslette - Ringestadsetter fra Anders Olsen på Hougen i Slidre, etter et brev datert 23/6 1669. Om enken Guri Toresdtr berettes at hun etter sine foreldre hadde arvet 3 skind kjøpegods i Kvien i Vang. (Faren var Tore Knudsen Kvien)

I flg. en tinglysning 27/2 1709 i panteboka for området, solgte Thore og Ole Olsønner, Anders Mitlomen på hustru Bergit Olsdtr og versøster Groe Olsdtrs vegne, samt Peder lille Lomen på sin hustru Guri Thorsdtrs vegne til deres søskenbarn Nils Østensen Førstrå (Den yngste datteren Birte nevnes ikke, hun var da kanskje død). Det gjaldt ald arvelig lodd og andel tilfalt etter bestemoren Birgitte Simle i de 8

skind gods beliggende i Nils Østensens påboende gard Førstrå, hvor til Nils selv er odels og åsetesmann, som skiftebrevet av dato 10/11 1684 nærmere forklarer.

3. Ingri
4. Nils
5. Gro

Noen sikre opplysninger om disse kan ikke gis, ei heller om de var den første Ole eller Jøger Simles barn.

(Det kan nevnes at på skiftet etter Ingri Olsdr Ulvestad i 1702, angis at hennes mann Ole Johansen har kjøpt av Groe Vistes arvinger 1 skind gods i Viste og 14 stenger i Lillestrand. Han hadde også kjøpt 2 skind og 28 stenger i gardene av Torkild Revne. Dette var trolig arveparter fra Simle. Om Gro Viste var datter på Simle, og eventuelt bosatte seg på morens arvepart i Viste, er uvisst så lenge en ikke kjenner flere opplysninger om henne og hennes familie)

6. Syver (Jøgersen/Olsen?) Solbrekken. Han ble i 1653 stevnet for drap på Nils Levordsen Hjelle. Syver nevnes ikke i manntallet for 1664, så det er usikkert om han måtte bøte med livet for udåden.

Han hadde ei datter Sigri gift med Tollef Samsonsen Lansrud. I 1674 ble Tollef Lansrud stevnet av Jøger Fossen formedelst hans verfader Siffuer Solbrekken var skyldig 25 rdr. Tollef beropte seg at måtte få skiftebrev etter sin (hustrus) bestemor Berette Simle. Hvorfor Østen Fystrå og Jøger Fossen ble forelagt å skaffe det påkjærte skiftebrev i rette etter derom lovlig stevнемål.

7. Rangdi Jøgersdr, gift med Halvor Nilsen Semling. Halvor solgte i 1680 sammen med Tollef Landsrud 3 skind odelsgoods i Førstrå til Østen Førstrå. Av Halvors barn kjenner vi Nils Semling, Jøger øvre Hande (søndre garden) og Falentin Øe. At Jøger-navnet forekommer blant barna, gjør det mest sannsynlig at Rangdi var datter av Jøger Simle. Med tanke på oppkallingstradisjoner på den tiden, er det også

verdt å merke seg at 2 av Halvors sønner hadde ei datter Rangdi.

(I boka Vang og Slidre side 586, opplyser Tore Ey at Halvor Nilsen Semling var gift med Rangdi Jøgersdtr, og på side 575 at han var gift med Marit Knudsdr Hande).

Ole Lillestrands farsslekt

Ole Olsen Simle var i 1645 en av de større jordeierne i bygda. I og med det her nevnes gods i Hallingdal og Lillestrand er det interessant å se nærmere på ei slekt i Valdres med samme kombinasjon.

I Gol bygdebok bind IV s. 263 kan vi finne følgende:

Olluff Tollevsen Rogne, Ø. Slidre (= Oluf søndre Rogne nevnt 1584) - på Rust i Gol d. mellom 1608 og 1612 gift med Marit Olsdr, levde 1621.

Barn:

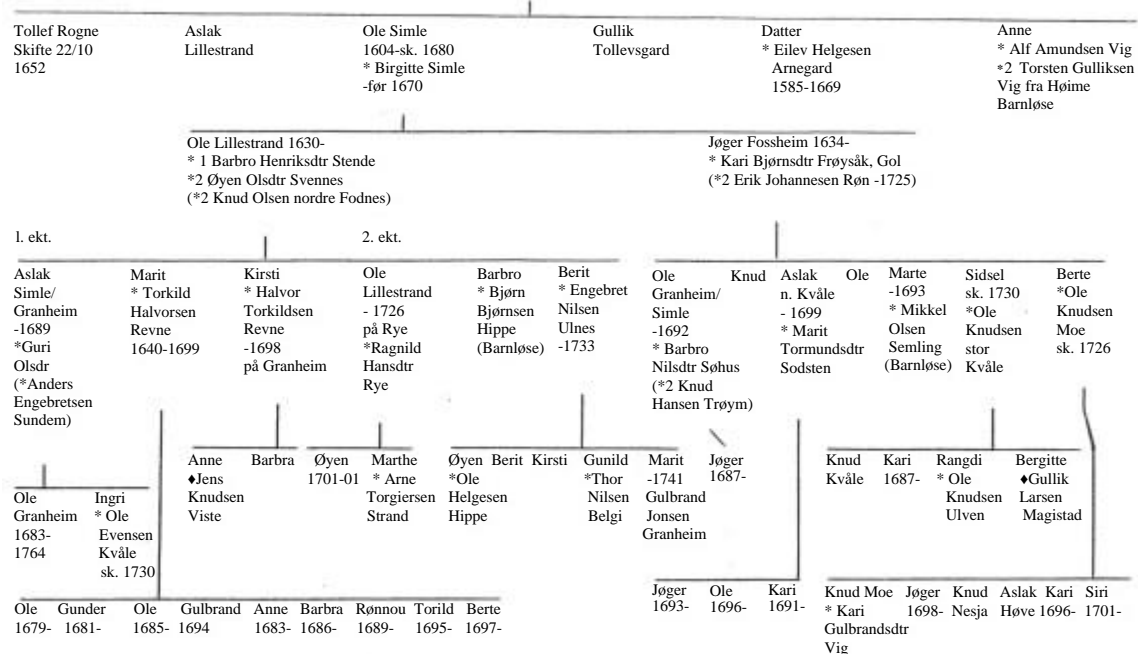
1. Tolleiv Rogne d. omkr. 1654 gift, men konens navn ukjent. De hadde 7 barn: (Ola, Ola, Knud, Knud, Gullik, Kari og Marit, - Vang og Slidre s. 762)
2. Aslak Rogne - Strand, N. Aurdal nevnt 1629 på Strand.
3. Ola Semle. N. Aurdal levde i 1678. var trolig gift med ei enke på Semle.
4. Gullik Tolleivsgard nevnt 1612 - 18, d. trolig uten arvinger.
5. Ei Olsdr g.m. Eiliv Helgesen Arnegard, Nes (1585-e. 1669)

Ole Rogne eide foruten Rust, ene Tolleivsgard, Syversrud (Sjugurdsrud) og en liten del i Mælum på Nes. I Valdres eide han den søre del av Nord-Strand, 11 løbel, som ble kalt Jøsseparten eller Lillestrand. Foreldrene til Ola hadde kjøpt dette godset. Alt godset som Ola Rogne eide i Nes og Gol har trolig ætte-sammenheng til Tolleivsgard på Nes, og var uten tvil arvegods. Etter Ola og Marit kjenner en til at

TAVLE 2

Tollef Arnegard, Nes i Hallingdal

Ole Rogne (ø. Slidre)/Rust (Gol) - før 1612

Ole Lillestrands barn var

1. Aslak Graneim - sk. 1689 gift med Guri Olsdr. Aslak overtok først bestefarens gard Simle, og den 15/11 1683 fikk han av Knud Pedersen Røen skjøte på 1/2 hud odelsgoods i Simle for 80 rdr. Et par år senere, den 14/12 1685, ble et makeskiftebrev publisert imellom Aslak Olsen Simle og Ole Jøgersen Granheim, nemlig at Aslak makeskifter til Ole Jøgersen i sin berettigede åsetesrett i Simle, samt 1 skinn 2 mål og 14 stenger. Item hans halvsøskens lodder i Simle 2 skind 1 mål og 28 stenger. Ole Jøgersen makeskifter til Aslak 8 skind odelsgoods m.b. i Graneim. Etter Aslaks død giftet enken seg med Anders Engebretsen n. Sundem som brukte Graneim til han døde ca. år 1700.

2. Marit, gift med enkemannen Torkel Halvorsen Revne (hans mor var den før nevnte Taran Hansdr og faren Halvor Olsen brukte først Fosseim en tid etter sin far).

3. Kirsti gift med Halvor Torkildsen Revne.

Far og sønn på Revne giftet seg med søstre på Lillestrand. De makeskiftet deres hustruers gods i Lillestrand og Bø etter et brev dat. 12/11 1686 til Knud Olsen, hans hustru og barn, mot Knuds stebarns gods i Graneim.

4. Ole Lillestrand 1671 - 1728, gift med Ragnild Hansdr Rye.

5. Barbro gift med Bjørn Bjørnsen Hippe (1668 - 1759). Barbro døde barnløs i 1721 51 år gl. Etter foreldrenes død og før hun ble gift, innga hun seg med sine midler til søsteren Berte og hennes mann i 1702. På dette grunnlaget stevnet Engebret Nilsen Bø året etter sin svoger Ole Lillestrand fordi han ikke vil utlevere sin versøster Barbro Olsdtrs arvelodd

6. Berte gift med Engebret Nilsen Ulnes.

Ole Olsen fikk av Aslak Olsen Simle skjøte på hans odel, gods og åsetesrett i Lillestrand. Hvorfor Ole Olsens stefar Knud Olsen på hans vegne i umyndige år har betalt 26 rdr., når moren ved døden avgikk skulle han tiltrede åsetet i følge

brev av 2/3 1686. Vergen for Ole Olsen, Arne Olsen Svenes, makeskiftet 1688 med stefaren Knud Olsen, slik at Knud fikk 1 hud 1 1/2 skind i Bø mot å gi i fra seg tilsvarende i Lillestrand så Ole Olsen kunne overta garden. Sammen med svogeren Engbret Nilsen stevnet Ole i 1696 stefaren Knud Olsen angående hans bekostning på Bø. Det var da besiktelse på Bø som Knud Olsen hadde brukt i vel 15 år til han flyttet for 1 år siden. Knud hadde i 1692 pantsatt sitt gods til Arne Svenes som transporterte det videre til Marte Tordsdtr Ringsaker og Ole Olsen Kvale. De bekjente i 1705 at Engebret Nilsen på sin hustrus vegne var eldste odels- og åsetesmann, og har derfor avstått sitt brukelige pant i Bø.

Ole Olsen overlot i 1725 Lillestrand til svigersønnen Arne Torgiersen Strand etter at han selv hadde flyttet til sin kones gard Rye.

II Jøger Olsen Fosseim 1634 - var Birgitte Simles yngste barn. Han betalte i 1657 første bøkse av 1 hud crongods i Fosseim. Vi må også gå ut ifra han brakte bondegodset familien hadde tilpantet seg i garden. Det var han eier av i 1670. Videre var han eier av 8 skind i Graneim som Inger Fosseim tidligere hadde eid. Jøger var gift med Kari Tollefsdtr Frøsaker fra Gol. Han døde i relativt ung alder, vi vet at skiftet i 1692 kunne ikke avsluttes før enn enken fremskaffet riktighet om mannens arv i Hallingdalen. Enken giftet seg på ny med Erik Johannesen Røn. Erik framla i 1696 for retten skiftebrev (av 24/8 samme år) etter sin sl. kvinne vedrørende barnas arv, etter å ha blitt stevnet av svogeren Bjørn Frøsaker. Bjørn ble videre stevnet av Knud Hansen Simle "søgende på egen og hans medarvingers vegne til å svare etter en formynders plikt til deres arv etter deres sl. mor Karen Tollefsdtr Fossum og deres morfar sl. Tollef Frøsager": I den siste tvisten var Karens sønn Knud Jøgersen også tilstede.

Jøgers barn kjenner vi også fra skiftet etter barnas verge Ole lille Lomen i 1693, og ei barnløs datter som døde samme år.

1. Ole Simle - skifte 30/9 1692. Han var gift med Barbro Nilsdtr Søhus enken etter Lars Eriksen Midtstrand. Ole brukte Graneim før han i 1685 makeskiftet fra seg garden til sitt søskenbarn Aslak Olsen fra Lillestrand mot 1/2 hud i Simle. Ole etterlot seg en sønn 5 år gl. Senere giftet enken seg med Knud Hansen Trøym fra Hemsedal som bosatte seg på Simle. (Deres datter Marit Knudsdr og hennes mann Anders Nilsen Tuv fra Hemsedal overtok senere Simle).

2. Aslak nedre Kvåle 1667 - 1699 gift med Marit Tormodsdr Sodsten. I 1682 tjente Aslak hos slektningen Jøger Hande, og i 1693 var han på Gryte. Samme år opplyser en militærrulle at han var bruker på nedre Viste. Han giftet seg der med enken etter Even Biørnsen, før han i 1697 hadde flyttet til Kvåle.

3. Knud 1671- Han sies i skiftet etter broren i 1692 å være umyndig.

4. Ole (lille Ole) 1677 - tjente 1693 16 år gl. hos Tidemand Hoff i følge skiftet. Millitærrullen for året forteller om Ole Jøgersen, 20 år og tjenestedreng på Semling.

5. Sidsel gift med Ole Knudsen stor Kvåle

6. Marte - skifte 1693, gift med Mikkel Olsen Semling. Barnløse.

7. Berte gift med Ole Knudsen Moe.

Aslak og Knud Jøgersønner hadde i følge skifte av 14/3 1698 pantsatt 3 skind i Vig og 1 1/2 skind i Jomen til Amund Erlandsen Vig. Mens Ole Jøgersen Fossum, Mikkel Semling og Ole Knudsen Moe i 1700 pantsatte og senere solgte 4 skind i Brekken under Ringestad til brukeren Iver Haldorsen. Om det siste sies det i 1718 at det var arv (i et pant) etter deres farfar på Simle i 1680. Begge salgene gjaldt gods Anne Olsdr Vig og hennes menn hadde eid tidligere.

Ole Olsen Simles arvinger var etter hans skifte den 10/12 1680 eiende 1 1/4 løbol odelsgoods i Arnegard på Nes i Hallingdal som Ole Helgesen påbor. Det forklares av et makeskifte av 5/7 1678 hvorved Ole Olsen Simle avsto til sin svoger Ellef Gjermundsen Sjugurdrud, Nes i Hallingdal og hans hustru Sigrì Ellefsdtr. (som er Ole Olsens søsterdatter) 6 skind i Sjugurdrud. Til gjengjeld fikk Ole Olsen 2 1/2 løb. i Arnegard i Nes og 250 rdr i mellomlegg. Hans arvinger solgte godset til Ole Larsen Arnegard og hans hustru Margit Halvorsdtr i følge et brev datert 12/6 1694.

Av ovenstående kan vi se at Lensmannen var av vanlig bondeslekt. Det mer spesielle er familiens gode økonomi. Vi har registrert at både faren, lensmannen og hans søsken pantet til seg eiendom og var utvalgte representanter i bygda. Slektningen Ole Tollefsen Rogne forteller i en sammenheng at han var lesekyndig noe som kan gjelde flere i familien, og det var uvanlig på den tiden. Dette vitner om soliditet, en god forutsetning til å være lensmann i bygda.

 JOHNET
DATASYSTEMER AS
Gran Øst – Postboks 54 – 2750 Gran

Besøk på et «slektsforskerhus» i Sverige

Av Svein-Erik Ødegaard

Min erfaring med slektsforskning i Sverige er begrenset. Men jeg har tilbrakt noen dager i løpet av forskjellige somrer på 70-tallet på Landsarkivet (=Statsarkivet i Norge) i Uppsala for å finne min svigermors røtter. De to siste somrene har jeg besøkt «Släktforskarnas Hus» i Leksand i løpet av ordinære ferieopphold i Dalarna, og da har leting etter opprinnelige nordmenn stått på programmet.

En underavdeling - eller «myndighet» som det heter - av svenske Riksarkivet, er SVAR - Svensk Arkivinformation. SVAR etablerte først en publikumsavdeling i Ramsele, Ångermanland, med kirkebokmaterialet for hele Sverige på mikrofilmkort. Etter en runde med uklarhet om man kunne ta betaling for forskning i Ramsele, da dette var en del av statlig virksomhet, ble det gratis å forske på stedet fra 1997. Et tilsvarende forskersentrum ved SVAR i Kyrkhult, Blekinge, gikk over til stiftelse, og publikum må

dermed betale. Så vidt jeg vet er det relativt nylig også startet et SVAR-tilbud i Stockholms-området.

«Släktsforkarnas Hus» i Leksand er det som fysisk ligger nærmest oss på Østlandet, og denne institusjonen ble grunnlagt i 1992 av kommunene rundt Siljan etter initiativ fra slektsforeningen Dalfolk med støtte fra länet (fylket). Länet - gjennom flere hundre år kalt Kopparberg - har for øvrig nå fått tilbake sitt opprinnelige (landskaps)navn Dalarna. I Leksand kan du mandag-fredag gjennom hele året parkere din bil på samme parkeringsplass som «hembygsgården», gå inn i den gamle «sockenstugan» og studere slekt fra hele Sverige. Det er kveldsåpent onsdag - om sommeren mandag-torsdag. Etter avtale kan grupper komme på helgebeseøk.

Dette slektsforskerhuset i Leksand betyr flere arbeidsplasser som i vesentlig grad eksisterer på grunnlag av avgifter, dels gjennom at publikum betaler for bruk av materialet og dels på grunn av at personalet tar seg betalt for forskerhjelp og forskningsoppdrag. Jeg har vedlagt prislista både som illustrasjon og for å vise at svenskene «setter pris» på slektsforskning. Lesesalen har i hvert fall vært nesten full de gangene jeg har vært der, så i ferietida anbefales forhåndsbestilling av lesesalsplass. Hjemside-adresse og E-postadresse finner du med liten skrift nederst på prislista.

Kort skal jeg nevne at det er lett å finne rett mikrofilmkort, og de er av gjennomsnittlig klart bedre kvalitet enn de mormonerfilmbaserte norske. Hvert herred har sin perm med kort, oppstilt länsvis. Länskatalogene gir deg grei oversikt over hva som finnes innen hvert sogn, når det enkelte sogn er fradelt hvilket, m.m. Sjølsagt kan du møte detaljproblemer underveis av vanlig kildemessig eller slektshistorisk art, og der har jeg nok opplevd å vite mer om de svenske kildene enn skrankepersonalet i Leksand!

Kirkebokmaterialet er delvis av samme art som i Norge. Bevaringsgraden er som hos oss noe ujevn. Jeg kan f.eks. beklage prestegårdsbrannen i Malung 3. januar 1797. Men svenskene har

en unik kilde i form av «husförhörslängderna». Min kones mormor husket godt hvor nervøse de var når presten kom på sin årlige eksaminasjon av familiens kristendomskunnskaper! Husförhörsbok ble påbudt i 1686. I utgangspunktet var det statens behov for kontinuerlig oversikt over sine innbyggere av militære hensyn som skulle dekkes under skinn av særlig interesse for kristendomskunnskapene. Dermed fikk man en slags kontinuerlig folketelling eller et folkeregister helt fra slutten av 1600-tallet - kalt «församlingsbok» fra 1895. Ved siden av en komplett oversikt over husholdet, er det normalt ført inn opplysninger om giftermål, død, flytting o.s.v., og også vandelsoppgaver, lesekunnskaper m.m. er inkludert. Fordi konas forfedre i Västmanland var stabilt knyttet til noen nabosogn langt bakover i tid, bevirket husförhörslängderna at jeg fikk bredere dekning i løpet av 4 dager i Uppsala for hennes slekt enn jeg har for min slekt etter 25 års forskning.

Et annet moment fra kirkebøkene i Sverige jeg skal nevne, er de perioder (og på steder?) svært omfattende begravelsesinnføringene. I Land opplever jeg hundrevis av begravelsesinnføringer på 1700-tallet av typen «en huskvinne», «en gammel kvinne» o.s.v. uten personnavn. I Sverige er det omvendt. Her må nok begravede uten personnavn være særtilfeller, som når ukjente personer ble funnet døde. Som det står i Ulf Beijboms bok «Släkt- och hembygdsforskning» fra 1978: «Dödslängderna kunne forvandlas til rene personalieböcker». Det kunne nok gjøres forskjell på «betydningsfulle» i samfunnet - som kunne få flere sider i kirkeboka (er det hele likprekenen som er innført?) Men poenget for oss er at ved den jevne mann og kvinne får vi ofte opplysning om etterlatt enke eller enkemann med navn, antall barn m.m.

Tilfeldigvis så jeg i sommer følgende begravelsesinnføring i kirkebok for Lima, 1774-1773: «12. juli 1767: Mats Matsen Dunder i Lillmon, född i Norije och Totens Sochn 1735, renatus, kom hit til Sverige i sin ungdom, och efter et års tjenst på åkre, blev han soldat for Dunderns rote, for hvilken han tjente i 8 år. År

1760 gifter med Brita Ersdotter i Lillmon, haft med henne 2 Søner som endnu lefve så lenge Gud behager. Varit en stille og saktmodig man, sjuknede på hemvägen från Generalmönstringen uti Floda och dog dersteds d. 27. Junii. 32 år.»

Det siterte er en helt ordinær begravelsesinnføring for en helt alminnelig ektemann. Det spesielle i vår sammenheng er at han oppgis født på Toten i Norge. Det er for øvrig ikke få personer født i Norge vi møter i grensedistriktene i Sverige. Delvis kan dette være «norske rymlinger og överlöpare» - slik Göran Rossander skriver i en artikkel i bind 3 av bygdeboka for Lima og Transtrand, og det samme fenomen er eksemplifisert i en artikkel i Bygd og Bonde 1921 fra en bevart passprotokoll for Värmland fra tidsrommet 1754-79.

Det var lett å finne igjen vår Mads Madsen i kirkeboka for Toten. Han ble døpt 14. søndag i trefoldighet 1735 som Mads Korsens drengbarn, og mora het Ingeborg Gundersdatter. Dermed er det bare å slå opp i bind V av bygdeboka, det Eina-bindet der jeg sjøl utarbeidet første manuskriptutkastet om gardsslektene, og lete under Korsen, bruksnummer 2 av Prestmarka. Mads er barn nummer 4, og det siste, i det faren Mads Paulsen fra Ovren døde i 1735. Sønnen som havnet i Sverige var dermed oppkalt etter sin far. Mora giftet seg for øvrig igjen året etter, og ei datter fra dette ekteskapet finner vi senere gift på Korsen. To av helsøsknene til Mads døde som henholdsvis 16 og 24 år, og broren Paul vet vi ikke hvordan det gikk med. Men Mads dro altså tidlig til Sverige og etterlot seg 2 sønner ved sin død i relativ ung alder i 1767. Jeg tok meg ikke tid til å lete videre etter sønnene og deres eventuelle etterslekt. Poenget mitt var bare å komme med et relevant eksempel for tidsskriftets lesere ut fra kildene på et slektsforskerhus i Sverige.

Släktforskarnas Hus

The House of Genealogy

Box 175, 793 24 LEKSAND Tel: 0247-122 80 * fax: 0247-79 79 92

PRISLISTA

Forskarplats

-en läsapparat samt tillgång till hela Sveriges samlade kyrkobokföring

Avgift per timme	40:-
Halvdag 4 timmar	110:-
Kväll kl 16.00-21.00	140:-
Heldag kl 08.00-16.00	200:-
Heldag kl 08.00-21.00	250:-
5-dagarskort halvdagar	400:-
5-dagarskort sept-maj	750:-
5-dagarskort juni-aug	1000:-
Studering	Halva priset

Övrigt

Forskarhjälp, avgift per timme	200:-
Beställd visning/föreläsning för grupp	300:-
Svar på skriftliga förfrågningar, per timme	300:-
Arkiv/forskaravgift vid kurser, per timme	300:-
Holger 6, Släktforskarprogram	895:-
Holger 6, uppgradering	295:-

Släktutredningar

	4 gene- rationer	5 gene- rationer	6 gene- rationer
ANTAVLA utan ansedlar	3 000:-	4 000:-	6 000:-
(utgångsperson med ansedlar	3 500:-	4 750:-	7 000:-
skall vara född handtextad antavla	600:-	800:-	1 000:-
efter 1890)			

Beställningar *utöver* 6 generationer debiteras med 300:-/timme.

Hemsida: www.genhouse-sweden.com * E-post: leksand@genhouse-sweden.com

Testament over Ole Madsen

Upsal på Toten fra 1807

Av Arne Amundgård

Som regel er det ikke mye en finner av opplysninger om personer fra slektshistorien. Men av og til kommer en over dokumenter som det vi her skal gjengi. Slike oppsett kalles gjerne testament og er en livshistorie om avdøde. Det som her kommer, bygger på en avskrift som finnes i slektsarkivet ved Toten økomuseum. Og her gjengis dokumentet ordrett bortsett fra at en lar aa forandres til å og store forbokstaver i substantiv er sløyfet.

Atter i dag har vi opplevet et sørgeligt eksempel på dødens magt over menneskeligheten. Alderdommen, mandommen, ungdommen og barndommen. - Førstens palais og betlerens hytte ere alle lige sikre for dens voldsomhet. - Den slår ned i flæng, går frem med stærke skritt og ved hvert et skritt anretter den ødeleggelse. Daglig erfaring lærer oss dette og vores afdøde medbroder Ole Madsen Upsal til hvis æreminde dette er sammenskrevet stadfester denne sandhed fuldkommen.

Første gang han såe denne verdens lys var i året 1750 den 5te november på gården Hølstad her i Totens præstegjeld. Faderen var

den fordom agtværdige dannemand Mads Jenssøn Hølstad og moderen den gudelskende danneqvinde Gunild Jensdtr. sammestæds. Henrygte af glæde omfaver de denne spæde frugt af deres ægtekjærlighed og omhyggelige for hans frelse besørger de strax ved den hellige dåb hans indlæmmelse i kirken, og da deres daglige attrå gik ud på at befordre hans sande vel, søgte de fra spædeste ungdom at bibringe ham de vigtigste og sundeste begreber om religion og dyd overbeviste om, at hvad for en skjæbne der end biede på ham var han dog alletider sikker under religionens og dydens herredømme. Såsnart hans spæde seener begyndte at fastne, søgte de efter hånden at venne ham til arbejdsomhed, flittighed og duelighed.

Han forblev derpå bestandig hiemme hos sine forældre indtil han var konfirmeret og i den tid omgikkes han dem med en udmærket ømhed og kiærlighed; siden gav han sig til at blive håndværker for på denne måde at fortiene sit brød. Men da han vidste det var overensstemmende både med Guds, regeringens og naturens love at begive sig i den hæderlige ægtestand, gav derpå i året 1781 sin hånd til den hæderlige og velagtbare pige Dorte Jonsdtr. Wang som nu igjenlevende begræde tabet af en kjær og alt for tidlig savnet ægtefelle og blev i dette ægteskab velsignet med 6 børn 2 drenge og 4 piger hvoraf 1 dreng og 1 pige allerede før sin fader har forladt denne verden.

Nu kom han da ind i en nye og for ham ubekjendt stand, - mange glæder nød han i den, som han før ey havde kjendt, men også mange flere sorger, som den gifte stand så ofte fører med sig, men så ofte mismods skyer formørkede hans glæder og modgang nedslog hans sind, ligeså ofte søgte han også med fornuftig overlæg at fordeele uveirs-skyerne og at opreise det synkefærdige mod. I sin ungdom tjente han Kongen og færdrelandet som dragun i 14 år og i all den tid opførte han sig således at hans foresatte i ingen måde havde noget på ham at udsætte. Og da han i så lang tid havde været dragun, blev han i landværn rullene anoteret.

En nogenledes god helsen har fulgt ham hans heele liv igjennem undtagen siden i augusti måned dette år da han begynte at blive sygelig og da denne sygdom hver dag tiltog, blev han ved Mekelds dags tider kastet overende på sit leie og han måtte i de sidste 6 uger deraf udholde under store smærter og nu kunde han tydelig mærke at døden var for døren, til den ende sagde han sin ægtefelle, sine børn og de øvrige af sine venner det sidste kiærlige farvel og hensov rolig sidst afvigte den 16de december kl. 7 eftermiddag, efterat han havde levet her i verden i 57 år 5 uger og 6 dage.

Ole Madsen var født på Hølstad 1750 og ble begravet ved Hoff kirke 23/12 1807, 57 år gammel. Han ble gift 4/5 1781 med **Dorte Jonsdtr. Vang**, f. 1758, døde 5/4 1821, begravet ved Hoff kirke 14/4 1821, 64 år gammel. De var gardbrukerfolk på Opsal i Østre Toten og fikk fem barn:

1. Jon f. 3/5 1784, døde 7/2 1825. Ble gift 15/11 1815 med Anne Larsdtr. Ørud, f. 1791 døde 25/5 1835. De fikk fire barn.
2. Gunnil f. 21/4 1787, døde 15/11 1815.
3. Marte f. 15/8 1790
4. Mads f. 26/1 1794 begravet 11/11 1794
5. Margrete døpt 6/11 1796.

Så anetavle for:

1. Jon Olsen Opsal, 1784-1825.

Foreldre:

2. Ole Madsen Opsal, fra Dunserud av Hølstad, 1750-1807
3. Dorte Jonsdtr. Vang, 1757-1821

Besteforeldre:

4. Mads Jensen Dunserud, fra Balke østre, 1727-

5. Gunild Jensdtr. Hølstad østre, 1722-
6. Jon Olsen Vang, fra Sulustad, ca. 1697-1774
7. Marte Pedersdtr. Trogstad, 1719-

Oldeforeldre:

8. Jens Madsen Kirke Balke
9. Janichen Christiansdtr. Hveem, ca. 1702-1748
10. Jens Hågensen Holstad, ca. 1697-1779
11. Marte Olsdtr. Vestad, Stange, ca. 1691-1750
12. Ole Olsen Sulustad, fra Hammerstad, ca. 1659-1733
13. Maren Helgesdtr. Flesvik, Feiring, ca. 1672-1717
14. Peder Olsen Trogstad, ca. 1691-1768
15. Kari Tollefsdtr. Smeby, 1698-1744

(De fleste slektsopplysningene er hentet fra Totens bygdebok bind IV).

Salg eller kjøp av bolig

EiendomsMegler 1

Smietorget, 2750 Gran - Telefon 61 32 70 20 - Fax 61 32 70 21
Internett: <http://www.bolignett.no/ringerike>

Informasjon fra Registreringsentral for historiske data

Folketellingene

De norske folketellingene feirer snart 200 års jubileum. Det er noe å tenke over i forbindelse med at svenskene i 1999 har 250 års jubileum for Tabellverk. Fra 1749 har den svenske staten laget detaljert befolkningsstatistikk basert på kirkebøkene. Her fins detaljerte oversikter, for eksempel antall døde spedbarn eller dødsårsaker, sirlig summert hvert eneste år. Jubileet ble markert med et bredt anlagt seminar ved Umeå universitet i august 1999. Her diskuterte forskere fra mange land bakgrunnen for at en rekke land gjennom de siste par hundreår har laget stadig mer detaljerte oversikter over befolkninga. Både militære, merkantilistiske og nasjonale beveggrunner ble poengtert. Samtidig medførte pengemangel og byråkratisk vanetenking at statistikken fikk lavere kvalitet enn ønskelig.

Et eksempel på det er den serien av folketellinger som ble laget hvert tiår i perioden 1815 til 1855. Her fins navnelister bevart bare for enkelte prestegjeld, jfr. publikasjonen *Folk og Fant* fra Norsk lokalhistorisk institutt, og vi sitter igjen med noen tallserier

som bare stykkevis og delt lar seg sammenligne kronologisk. Den nye, norske staten var fattig og felles dansk statsgjeld skulle betales. I utgangspunktet var danskene enda verre stilt, de kom ikke i gang med folketellinger igjen før i 1835. Til gjengjeld fins navnelister bevart for hele landet, og sammen med tellingene fra 1769 og 1801 har Danmark verdens lengste serie med folketellinger, bare slått av Island som har en fullstendig navnebasert telling fra 1703. Som kjent inneholder våre tellinger fra 1660-årene og 1701 kun menn, av den sistnevnte har også store deler av navnlistene forsvunnet.

Vurdert i en større sammenheng er det allikevel god grunn til å feire Norges første fullstendige folketelling fra 1801. Andre land mangler tilsvarende oversikter over befolkninga helt inn i vårt hundreår, noe som bare delvis kan kompenseres med annet kildemateriale. Finland beholdt det svenske systemet gjennom unionen med Russland, og har bare enkelte tellinger å vise til for byene før 1950. Den norske 1801-tellinga er vel noe mangelfull fordi fiskere og andre som levde borte fra hjemmet ikke ble telt, mens utlendinger på besøk har kommet med selv om de ikke skulle telles. Men bare kildene for ett prestegjeld har kommet bort, og for studiet av familie- og yrkesstruktur i det gamle samfunn er folketellinga fra 1801 en uvurderlig kilde, som heldigvis er tilgjengelig via Internett.

Gjennom de to hundreårene er perioden 1815 til 1855 et unntak, regelen er at folketellingenes kvalitet ble forbedret fra tiår til tiår, med nye variabler og mer presise definisjoner av innholdet i dem. Fra 1960 fins databehandlede versjoner i Statistisk sentralbyrå med individdata, og disse kan etter søknad stilles til disposisjon for forskere i anonymisert versjon. Personalhistorisk bruk av folketellinger avholdt etter 1907 er klausulert i ett hundre år. Men statistisk bruk er mulig, slik at statistikk fra de nyeste og eldste tellingene kan gjøres mer sammenlignbar. Synd bare at tellingene fra perioden 1910 til 1950 kun er tilgjengelig i original papirversjon.

Til sist litt malurt i jubileumsbegeret: Folketellinga år 2000 vil bli basert på eksisterende dataregistre, bare informasjon om boligene våre skal samles inn ved å sende ut skjemaer på gamlemåten. I skrivende stund fins det fortsatt ikke offentlige registre med opplysninger om folks yrke, kun data om arbeidssted er tilgjengelig. Det er urovekkende.

Denne artikkelen ble skrevet av Gunnar Thorvaldsen, Registreringsentral for historiske data, Universitetet i Tromsø, 9037 Tromsø og er sakset fra tidsskriftet Heimen s. 195 1999.

*Vi ønsker deg
velkommen
til et hyggelig opphold og et måltid
god, hjemmelaget mat.*

Hadeland Gjestegård

2770 Jaren - Telefon 61 32 90 69

Kafé - Selskapslokaler - Møterom - Solsenger - Catering

Om ei husmannskontrakt fra 1859

Thorbjørn Smedsrud har sendt også ei husmannskontrakt som her gjengis ordrett. Disse kontraktene gir innblikk i hvordan det var å være husmann på den tida. Og ved å sammenligne slike kontrakter med andre, kan en danne seg mening om levetilstand, sosiale forhold med videre. Denne kontrakten handler som Smedsrud skriver «Om den lese- og skrivekyndige husmannen Haagen Johannessen, Østre Toten, født 7. juli 1826 av foreldre husmann Johannes Hansen og kone Kari Hansdatter, Bergseie», og så til selve kontrakten:

Kontrakt, Østre Totens Vaarthing 22.3.1870.

Underskrevne Guri Syversdatter Lunden med min antagne Lagværges Samtykke fæster og overdrager herved til Haagen Johannessen og Hustru paa deres Levetid med de Indskrænkninger og Forpligtelser som Husmandsloven af 24de September 1851 foreskriver en under min eiende Gaard Lunden beliggende Plads Pettershagen kaldet paa følgende Betingelser:

1. Pladsen saaledes som den findes indgjerdet samt med paastaende Huse, overlades Husmanden til fri Raadighed imod at han vedligeholder Gjærderne i forsvarlig stand, hvortil han erholder Udviisning i gaardens Skov af Materialierne dertil.

2. Husmanden maa aldeles ikke sælge eller bortføre noget af den paa Pladsen avlede Furage, men Jordveien maa bruges forsvarligen, og den samlede Gjødsele stedse afbenyttes paa Pladsen og til dens Bedste. Inderster maa ikke tages til Huse uden Gaardbrugerens Samtykke.

3. Af de Kreature, der ere vinterforede paa Pladsen og dens Afgrøde nyder Husmanden Havn i Gaardens Hjemskov fra den Tid, Gaardbrugerens slipper sine egne og til almindelig Tid om Høsten til en ko, dog skal han have Ret til at have de Kreature som af Pladsens Fourage fødes, i Hjemskoven om Vaaren til Sæterflyttetid. Ligeledes erholder han den fornødne Brændeved i Gaardens Hjemskov efter Udviisning.

4. For denne tilstaaede Brug og Nytte af Pladsen Pettershagen tilpligtes Husmanden at arbeide paa Gaarden og til hvilket Arbeide han maatte ansættes 2 to Dage i hver Uge i de to første Aar, regnede fra 14de April 1859 og siden 3 tre Dage hver Uge saavel Vinter som sommer.

5. Endvidere er Husmanden foruden det i 4de Post bestemte Arbeide forbunden til at forrette hos Gaardbrugerens saa ofte han dertil tilsiges og til Hvilket som helst imod at han for hver Dag om Sommeren erholder i Betaling 12 s. (skilling) og for hver Dag om Vinteren 8 s. samt for 4 Maal at slaa 12 s. og et Maal at skjære 12 s. ligesom han ogsaa skaffer Gaardbrugerens et Kvindemenneske som er dueligt til Arbeide mindst 15 Dage hver Sommer mod en daglig Godtgjørelse af 8 s. pr. Dag. Denne Kontrakt er utstedt i 2 ligelydende Exemplarer, hvoraf Gaardbrugerens beholder den ene og Husmanden den andre.

Som 6. Post tilføies at Husmanden skal erholde de fornødne Vaaraanheste med Redskab mod derfor at betale 1 Spd.

(spesidaler) een Speciedaler aarlig der likvideres i hans
Tilkomme for Arbeide efter 5. Post.

Lunden, 14de April 1859.
Guri Lunden m.p.P. Som Lagværge Jens Fauchald.
Haagen Johannessen.

Til Vitterlighed Ole Fossum, Berte Kold m.f.P.

**Til opplysning så var 1 speciedaler den gang lik kr. 4 delt i 5
ort eller 120 skilling.**

Thorbjørn Smedsrud

Oppland
ARBEIDERBLAD

The logo features the word "Oppland" in a large, bold, blackletter-style font. Below it, the words "ARBEIDERBLAD" are written in a smaller, all-caps, sans-serif font. The entire logo is enclosed within a thin black rectangular border.

Berthold von Plettenberg

Av Herman Nettum

Han har i mange år vært en noe anonym person i slektshistorien. Det eneste som jeg har kjent til er at han var jülisk hovmester og at han var far til Elisabeth gm. Gunthram Schenk von Scwheinsberg. I løpet av høsten har jeg gjort nye forsøk ved tyske arkiver for å finne noe mer om han og endelig fikk jeg full uttelling ved Nordrhein-Westfälisches Hauptstaatsarchiv i Düsseldorf. Først arkivar G. von Redinghoven, bd. 24, baksiden av fol 202 og hans avskrift ca. 1700 fra gravplate i tidligere Kreutzherren kloster i Düsseldorf. På den 500 år gamle gravplaten står det (noe fritt oversatt:

I vårt herrens år 1400 den dag av januar døde den faste og fromme Barthold von Plettenberg, hovmester til den fromme og høybårne fyrste og herre hertugen av Berg etc. Be for sjelen (her skrevet med Z).

I vårt herrens år 1498 på torsdag trettendedagen (6.1.) døde den fromme frue Irmgard von Nesselrad enke og hustru til den faste og fromme Barthold von Plettenberg. Hovmester. Gud den allmektige være sjelen nådig. Amen. -

Over denne inskripsjonen finner vi dessuten våpenskjoldene til deres forfedre og foruten Plettenberg og Nesselrode finner vi igjen skjoldene til Gemen, Horn og Landsberg samt to uten navn og et tomt! Kopi vedlegges.

Den kjente genealogen Ernst von Oidtman som levde i begynnelsen av vårt århundre har etterlatt seg en stor samling av stamtavler. I 1997 har Herbert M. Schleicher bearbeidet stamtavlene til herrene av Plettenberg og der står om den rhinske gren av familien bl.a.:

Barthold (Berthoult) von Plettenberg, sønn av Henrich von Plettenberg og Margareta, datter av Engelbrecht von Orsbeck zu Olbrück og Elisabeth von Gymnich (dokumentert). I 1469 meglet Berthold i egenskap av jülisk råd - i hertugen av Jülichs navn - i feiden mellom erkebiskop Ruprecht av Köln og Johann von Palant-Wildenburg. I 1471 og 1478 fikk han renteinntektene av tollene i Bonn samt lensinntektene i Remagen og Sinzig. 1486 kjøpte han Haus Herl ved Merheim (v/Köln) av ekteparet Gerhard von Loë og Alheid von Holte. I 1487 er han hovmester til hertug Wilhelm av Jülich-Berg. Han kjøpte også Haus Schönrode av svigerfaren. Død 21.1.1490 og er begravet i Korsbrødrekirken i Düsseldorf. Gift ca. 1470 med Irmgard, datter av Johann von Nesselrode, herre til Stein og Catharina av Gemen. Irmgard døde i 1498 og ble begravet i samme kirke. Hennes minnetavle i Merten klosterkirkje, Siegkreis. 5 barn: Wilhelm, Berthold, *Elisabeth*, Bertram og Raboth.

Bertholds mormor, Elisabeth von Gymnich har aner som kan knyttes i minst 4 grener til de stamtavler jeg skrev i hefte 3-1999 og de som måtte være interessert i disse forbindelsene samt i Bertholds andre aner, kan få opplysningene fra meg privat.

Rettelser:

Johanna gm. Dietrich I av Heinsberg var ikke grevinne, men *Dame* de Leuven. I samme tavle skal stå Johanna av Heinsberg, grevinne av Loooz og Chiny var død 28.8.1416 og i

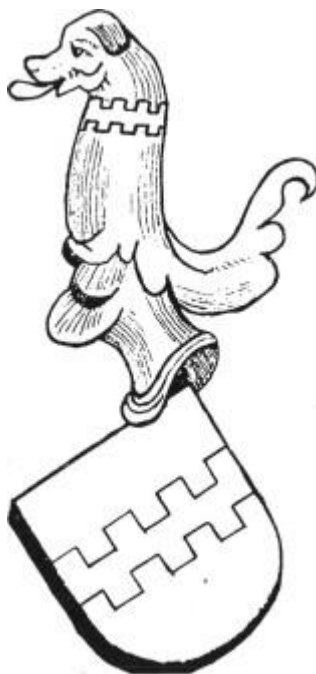
Heinsberg, grevinne av Looz og Chiny var død 28.8.1416 og i tavle 3 (Schenk von/zu Schweinsberg) var vielsesåret for Reinhard Schenk zu Schweinsberg (den yngre) 1616.

Tillegg:

Johann von Nesselrode og Katharina von Gemen var begge begravet i Boedingen (Max von spiessen, bd. 32). Slektsvåpenet til herrene av Nesselrode vedlegges.

Min adresse er rute 513, 2848 Skreia. Tlf. 61163416

SLEKTSVÅPENET TIL HERRENE AV NESSELRODE-

Slekten har sitt utspring fra Burg Nesselrath ved elven Wupper i nærheten av Leichlingen, like nord for Köln. Skjoldet er rødt med en sølvfarget, tinnert tverrbjelke. På hjelmen en hund som bærer den nevnte bjelken rundt halsen.

Avtegnet etter A. Fahne: Geschichte der Kölnischen, Jülischen und Bergischen Geschlechter, 1. Teil, Köln-Bonn 1848.

Wappen:

**Gespalten: Blau-Gold
Helmzier: Krone und Federn
EvO: keine Federn sondern
Flügel.**

**/Glasgemälde aus Kl.Mariawald,
jetzt im Victoria and Albert-
Museum zu London/ und /Staats-
A. Dssd. Wappenbuch der jül.
Ritterschaft IV,S.4/**

**Remboult von Plettenberg sie-
gelt 1465 mit geschlossenem
Flug als Helmzier(Eheberedung
Langell-Staël im Archiv Schaes-
berg zu Thannheim)**

**1574. Joh.v.Pl., Amtmann zu
Berchem, siegelt mit gekr.
Helm: offener Flug./Archiv
Salls zu Gemünden, Inv.Nr.859
D.VI.8, cfr. Fascikel Metter-
nich!/**

**Über die Linie des Heer-
meisters Wolter v.Pletten-
berg in Livland cfr:
/Westf.Adelsblatt 1928, 5.Jahrg.
S.15 ff.: Abhandlung des Archi-
vars F.v.Klocke, Des livl.Or-
densmeisters Wolter v.Pletten-
berg Verwandtschaft u. Ahnen-
schaft. Stammtafel zw. S.48 und
49.**

**Wappenzeichnung: Ulf-Dietrich
Korn, in: Karl Göbels, Wappen
von Frechen. Ein Beitrag zur
Rhein.Heraldik und Genealogie.
Frechen 1966.**

Weitere Literatur zur Familie von Plettenberg:

=====
**/Dr.Friedr.v.Klocke: Zur Geschichte des Geschlechts von Plettenberg und seiner
Ordensmeister-Linie, in: MITTEILUNGEN der WGfF V. (1928) ,Sp.397 ff/**

**/A.Fahne, Köln.Geschl.I, S.333/ /A.Fahne, Westf. Geschl. S.321 mit Hinweis auf
Fahne, Bochoitz/**

Radnyformen Lt. 24 fol. 202 Rindf.
 Gworblytte im aflu. Franzformen Schitten.

Plettenberg

 Nesselbros Gemen

 Plettenberg Nesselbros

 Landsberg Horn

 Luer!

Ant Beer ons Heren MCCCXC des XXI. Jaedes
 Bauernstauff der veste on frome Bartolt
 van Plettenbergh kaeffmeister des vromen
 ind hoigebaren Fursten ind Heren Hertoghe
 van dem Bergh etc. Bist was die Ziel.

Ant Beer ons Heren MCCCXCVIII. op Donnerstog
 den driuigen dach stauff by Frome Fraue Eyrmgard
 van Nesselbad wedere ende Glysbraume des Leuten
 ind Fromen Bartolt van Plettenbergh kaeffmeister
 der siellen allmachtige Goed genadich. Amen.

På leit etter aner...

En slektsforsker er som regel alltid på leiting etter aner, skyldfolk, opplysninger om forfedrer og formødrer. Og den viktigste kilden er kirkebøkene, i alle fall når en er kommet et par generasjoner bakover. Andre nyttige kilder er folketellinger, skifter, tingbøker, pantebøker etc. Mye av dette er kommet på *Internett* slik at en kan sitte hjemme og studere, mens det tidligere var nødvendig å dra til bibliotek eller nærmeste arkiv. Men det er trolig lite sannsynlig at *alt* oppbevart materiale noen gang vil komme på Internett, så besøk utenfor hjemmet vil være nødvendig.

Jeg tenkte å ta et konkret eksempel. La oss si at vi er på Toten og har oppdaget at en av våre formødre het **Mari Olsdatter Gaarder** og var født ca. 1761. Hvordan skal vi finne henne? Dersom hun var av slekta på en av de tre Gårder-gardene i Lensbygda i Østre Toten, så vil vi antakelig finne henne lett ved å slå etter «hos Neumann» altså i det håndskrevne manuskriptet som han i sin tid laget over de totenske slektene. Men dersom Mari f.eks. var tjenestejente på en av Gårder-gardene, kan det straks bli verre å finne henne.

Vi kan slå etter i kirkeboka, men ettersom årstallet 1761 er et slikt cirka-tall så kan hun godt være født mellom 1758 og 1763 så her må vi lete over mange år i håp om å finne henne. Og det er lite sannsynlig at hun var født på Gårder, men kanskje ikke så veldig langt unna. Det er trolig lite sannsynlig at vi trenger å lete etter henne på Eina eller Totenvika og Nordlia, men en kan aldri være helt sikker.

Det er da nødvendig å notere seg alle Mari Olsdøtre som er født i det aktuelle tidsrommet. Trolig vil det bli ganske mange. I neste omgang blir det å gå tilbake til «Neumann» eller artikler om slekter på Toten som Toten økomuseum etter hvert har fått mange av. Ikke brått alle er trykt. Etter hvert kan en da eliminere vekk stadig flere etter hvert som en finner at de er gifte med andre personer enn den *vi vet om*. Er vi da heldige, blir det kanskje att bare en mulig, men ofte vil det nok bli flere att.

Fadderlistene er viktige og dem må vi naturlig nok også bruke i forbindelse med ungene til Mari Olsdatter og hennes mann. Som regel var fadderne slektninger, venner eller naboer og de kan indikere hvor foreldrene til barna kom fra.

Vi har også en annen kilde nemlig *konfirmantlistene* for Toten fra 1761 og utover. Dessverre står det der bare navnet på konfirmanten, ikke alder og ikke foreldre. Disse listene er nå under avskrivning, og en har for tida igjen ca. 30 sider med konfirmanter fram til og med 1809. Og dette vil bli et bra arkiv ordnet etter konfirmantens fornavn.

Dessverre er det en god del eksempler på personer som en finner lite ut om. En tror kanskje at en er på riktig spor, men synest ikke at bevisene er gode nok. Helst bør det være minst et par faktorer som peker i riktig retning og som kan føre til at en kan si *nå har jeg endelig funnet Mari Olsdatters foreldre*.

Det er mange som heter Mari på Toten og enda flere med navnet Ole/Ola, så eksemplet med Mari Olsdtr. var ikke av de letteste. Prøv sjøl, det er mange fallgruver og det er bedre å være for forsiktig eller å buse ut med tyngde. Det finnes mange eksempler på opplysninger som er kommet på trykk og som brukes av andre, selv om opplysninger kan være korrigert. Det er ikke alle som er oppmerksom på korrigeringsene, og da kan det bli mange feil. Men samtidig må en jo ikke være alt for forsiktig heller og det er jo lov å *antydde* at slik og slik kan det være men en vet det ikke helt sikkert...

Arne Amundgård.

Lunner kirke

Middelalderlige dokumenter hvor presten i sognet eller gårder i sognet omtales er de eldste vidnesbyrd om kirkens eksistens. På denne måten blir den nevnt for første gang 7. Desember 1317. En menneskealder senere, 3. Juni 1349 kunngjorde erkebiskop Arne i et brev han sendte fra Lunner kirke, at botferdige som på visse dager besøkte Feiring kirke på Romerike skulle tilståes 3 dagers avlat.

Etter et gammelt sagn skal kirken være bygget av Hellig Olav. På en av sine ferder kom han til bygda og tok inn på Håkonstad. Der sa en av hirdens menn til ham: ”Se nå vestover mot lundene, der, hvor solen nu daler, der skulle være et vakkert sted å bygge kirke for den Herre Kristi.” Kongen og hans følge grep tanken og gikk straks for å bese stedet. Da de nærmet seg lundene, begynte gygren som bodde i Hvalbykampen å kaste dem for å hindre verket. Olav rettet sitt gullkors mot trollet så det mistet mot og makt, men steinene tok han og bygget Lunner kirke av.

Før kirken i 1780-årene ble utvidet til en korsbygning bestod den kun av det nåværende kor. Dette er av stein og skriver seg fra middelalderen men ikke så tidlig som fra Olav den helliges dager. Det kan man si med sikkerhet. Ellers er datering av denne bygningen et meget vanskelig spørsmål.

Inntil den omtalte utvidelse var Lunner kirke en rektangulær steinbygning uten særskilt kortilbygg men med et rundt tårn ved den vestre ende. At så har vært tilfelle fremgår

tydelig nok av besiktigelsesforretningen 7. Desember 1664 hvor det bl a. heter: ”Det runde Muret Taarn, er Gansche fra Jorden och op At, saa wel som Kircken wdj Sig Selff, Meget Brøstfældig Saa at den endelig maa hielpis... Det forbemeldte Runde Taarn Wil Bebindes Met Trende stærcke Bielcher, och Sex Jern Ancker.” Til tårnet har der åpenbart bare vært adgang innenfra kirkerummet da det anføres: ”Inden wdj Kircken och Taarnet Behøffuis Tre Stier at gaa op wdj Taarnet paa.” Sådanne runde tårn ved den vestre ende kjennes så vidt vites ikke fra noen annen norsk kirke enn Egilsey kirke på Orknøyene (fra 1ste halvdel av 1100-årene). Derimot hadde flere skånske og slesvigske kirker i romansk tid lignende runde vesttårn, som kun var tilgjengelige innenfra kirken, etter all sannsynlighet for å kunne tjene som tilfluktsted under ufred. Meget taler for at man ved bygningen av Lunner kirke har benyttet for eksempel skånske kirker som forbillede. Særlig i den tid Norge i geistlig henseende stod under erkebiskopen i Lund (1104-1152) merker man også ellers søndenfra kommende påvirkninger i vår kirkebygningkunst på Østlandet.

Lunner kirke ble påbygd i tømmer til korskirke i 1780. Den fikk prestesakristi og dåpssakristi i 1930. Etter den siste restaureringen i 1987 har kirken 370 sitteplasser og 3 gallerier.

Klokkene er fra 1860 og 1863, sistnevnte er støpt av A. O. Holte paa Toten.

Inventaret i kirken er fra dette århundret og således av nyere dato.

Utvendig er kirken prydet med til sammen 9 figurfremstillinger, i et antall og av en kvalitet som ingen annen sognekirke på landet har maken til. Disse er datert til 1100-årene og viser virkelige og merkelige dyr og mennesker og skikkelser av onde og gode makter som kjemper om menneskenes sjel.

Årbøker

November-desember er tid for de mange lokale årbøkene å komme ut. Og en kan ikke annet enn bli imponert over de mange artikler og historier som der blir publisert. Det må ligge et stort arbeid bak dem, og det at bøkene selger godt, viser at de fyller en plass til glede for mange. Vi skal nå omtale noen av disse årbøkene fra vårt distrikt.

Årbok for Gjøvik, Tverrdalene kan i år feire 15 års jubileum og samtidig er det 25 år siden Gjøvik historielag kom i gang, og 35 år siden storkommunen Gjøvik ble etablert og Eiktunet kulturhistoriske museum kan se tilbake på 45 års virksomhet. Årets bok er på 184 sider og inneholder svært mange artikler og illustrasjoner Vi kan ikke nevne alle men tar med noen.

Således fortelles det om kongebesøkene på Gjøvik i 1904 og 1910, Evenrud-bysten i Hunndalen som ble avduket i august er også omtalt Jernvinna og te-produksjon i Snertingdal og Redalen meieri skrives det om og is vegen over Mjøsa Redalen-Moelva og husholdningsskolen på Berg i Biri

Et annet emne er oppvekst under og etter krigen, guttedager i Røstadgrenda og leik og plikter for noen generasjoner siden. En kan vel si at det er lite av slektshistorisk stoff i denne årboka. Men slektshistorie og familiehistorie er som kjent vide begreper, så uansett er det en god del å finne her omkring folk i tidligere tider. Her kan nevnes for eksempel Jon Feirings artikkel om Mari Olsdatter Bjørnstads føderådskontrakt og Terje Tandsether om Ole Andersen Huskelhuse som var den første fra

Biri som dro til Amerika og konklusjonen er interessant: «Ole Andersen Huskelhus er dermed ikke bare den første fra Biri som vi med sikkerhet vet bodde i Amerika, han må også være den første både fra Oppland og Hedmark».

Det er mange nydelige illustrasjoner i årboka. Vi fanges først av framsida der vi får se gullsmed Jens Evensens spesielle sølvnål til minne om Gjøvik-utstillingen i 1910, et nydelig arbeid av en lokal kunstner.

Årboka Landingen har i år som tidligere grønt omslag og den samme tegningen som tidligere av Asbjørn Fladsrud. Ellers er det brukt blankt godt papir som ikke minst gjør at illustrasjonene kommer godt fram og noen av dem er også i farger. Årboka for Gjøvik er forsynt med ingresser, innledende opplysninger i begynnelsen av hver artikkel. Men i Landingen «går en rett på sak» uten den slags.

Ellers er dette årbok nr. 14 og er på 144 sider. Selve innholdsfortegnelsen dekker en hel side, som viser at det er mange og varierte artikler her. Vi må bare nevne noen få for eks. art. om Åmot kirke 1823-1998, underretning om Lands prestegjelds beskaffenhet av Herman Ruge fra 1750, husmannsplasser i Kronborgsmarka, likvogna i Fluberg, da gjedda kom til Randsfjorden, hulderfolk på Velhsætem i Trettenhelgja, ljà og rive og mannsbunad fra Land.

Vi skal ikke her gå inn på en nærmere vurdering av boka. Men føler oss sikre på at den vil bli lest med interesse av svært mange. Noe av kunsten både når det gjelder årbøker og aviser er variasjon i stoffet slik at det alltid vil være noe av interesse for alle. Og dette kan vi trygt si det er i de to årbøkene som her er omtalt. Vi tar for oss flere etter hvert.

Skifter - Toten, Vardal og Biri.

Protokoll nr. 2 1673 - 1689

av Fredrik Dyhren

Del 8

169

Karen Arnesdtr Semb, Biri 03.10 1683

x Knud Amundsen

Barn:

Amund 10 år

Arne 8 år

Martha 6 år

Anne 4 år

Ellen 1 1/2 år

Tilstede qvindens broder Ole Arnesen Hegge

Manden har innpantet garden Sem som skylder 2 huder m/b, foruten dette er 8 rdr som hans sl. qvinde i den 1 hud arvelig tilkommen og

290

pantebrevet Knud Semb given av Jacob Mustad som formynder for sl. Arne Olufsen Sembs barn, Ole Torgiersen Neråsen på sin qvinde Martha Arnesdtrs vegne og Peder Gulbrandsen på sin qvinde Gurri Jensdtrs vegne etter pantebrev av 6/10 1674.

Gjeld: Giøe Arnesdtr

170

Toere Oluffsen Aalkydterud, Reedalen 05.10 1683

x

Barn:

Lars 17 år

Ole 7 år

Daphin 6 år

Tor 1 år

Martha 3 1/2 år

Tilstede den sl. mands brødre Niels Edtenstad og Lars Hørstad og formyndere for de umyndiges arff.

Gjeld: Birdte Andersdtr Sveen, Knud Fossum, Ener Braastad, Gulbrand Bircke, Halfuor Pedersen Schøyen, Henrik Effuensen Onsedt, Agate Jurgensdtr, Anna Torstensdtr (lønn), Erik Lønnum, Gurro Tollufsdtr (lønn)

171

Anna Eynertsdtr Børge, Vardal 08.10 1683

x Joen Pedersen

Barn:

Eyner 3 år

Maren 11 år

Tilstede qvindens broder Ole Ulsrud fra Toten

Gjeld: Toere Nøgelberg, Lars Hørstad, Martha Olufsdtr (lønn), Anne og Gubør Jonsdøttre Bjørge rester på deres moderarv.

172

Peder Halfuorsen Houg, Toten 16.10 1683

x Dorthe Toersdtr

Barn:

Birdte 4 år

Maren 2 år

Tilstede den sl mands søstre Dorte og Birdte Halfuorsdøttre, deres menn møtte ikke.

Gjeld: Dorthe Halfuorsdr, Peder Christensen Alm (lønn), Elling Christophersen, Ole Henrichsen (lønn), Anders Carlsen Stange, Joen Spersrud, Siri Mortensdr (lønn), Mads Engebrechtsen

Til de umyndiges arff er fierdholtsmend Christen Alm og Jurgen Faarlund

173

Birdte Jacobsdr Fæstad, Toten 20.10 1683

x Toere

Barn:

Jacob Toresen

Dorthe

Etter skiftet ble faren Tore Festad med hans barns samtykke forliget med Esias Hansen som av barndom har vært hos Tore Festad i tjeneste når han ikke er soldat inntil han blir gift, da vil Tore gi ham hans lønn.

Gjeld: Ole Joensen, Hans Laae, Karen Tidemandsdr (lønn), Niels Dsodstad, Knud Høyen (lønn), Maren Joensdr rester på godset udi Fæstad og lønn på hennes sl. broder Ole Joensens vegne. Maren Nielsdr, Alles Andersdr

174

Joen Oluffsen Siffuesin, Toten 24.10 1683

x Karen Halfuorsdr

Barn:

Halvor 20 år

Knud 16 år

Joen 14 år

Anne 25 år

Birdte 23 år

Gjeld: Ole Halfuorsen rester på faderarv, det samme gjør Gunder og Kirsten Halfuorsbarn.

175

Gurro Nielsdtr Hadtebøl, Toten 26.10 1683

x Peder Poulsen

Barn:

Niels 3 år

Ole Stabo skal ha tilsyn med barnet.

Gjeld: Biørn Sogstad, Martha Nielsdtr, Inger Christensdtr

176

Anna Pedersdtr Huemb, Toten 27.10 1683

x Anders Ellingsen

Barn:

Anna 5 år

Tilstede den sl. qvindes broder Gulbrand Pedersen og hans stesønn

Elling Abrahamsen

Gulbrand Pedersen Huemb ble fierdeholdsmand for barnet.

177

Contrakt mellom Ole Andersen Buruld og hans børn om en arv etter deres sl. moder. Toten ikke datert.

Kiendes vi Erland Oluffsen Ouren, Engebret Olsen Narumb og Ole Ellingsen Buruld på min qvinde Magnild Oluffsdtrs vegne. Deres moder Ragnild Erlandsdtr er nu ved døden henkallet. Deres søster Ellen som trende gang har ilde forseet seg med leyermaal, har vært fra bygden i 12 år og han (faren) har hatt 2 av hennes nøklebarn hos seg og holdt dem i skolen til børnelærdom en tid.

178

Siffr Lauritsen Sigstad, Biri 03.04 1684

x2 Maren Nielsdtr

(x1 Martha Larsdtr)

Barn 1. ekt.:

Lars 18 år

Ole 15 år

Barn 2. ekt.:

Niels 1 ½ år

Tilstede enkens steffader Lars Torkildsen Lund, og på de eldste barns vegne Ole Larsen Bircke som og er formynder tillige med Knud Semb for deres sl. moders arv.

Tilgode: Jens Schumbrud, Birte Schlodt i Ringsager, Efuén Daphinrud,

Enken har pantegods i garden Aas i Vardal 1/2 skippund m/b I garden Larud til dette skiftets deling 1/2 hud pantegods samt odelsløsen.

I Sigstad til dette skiftes deeling 3 1/2 fierding og 1 hud m/b som sl. Siffuer har kjøpt av laugmand Huid brev dat. 15/3 1680.

Gjeld: Sidsel Lauritsdtr den sl. mands søster, Ole Pedersen Berg (lønn), Jacob Pedersen Myre (lønn), Amund Gulbrandsen (lønn), Joen Olufsen Aalsedt (lønn), Ole Hoffuersen (lønn)

Cornelius Hvid ble forordnet til formynder for barna i 1. ekt. for deres moderarv, mens Ole Larsen Bierke og Knud Semb svarer for deres faderarv. For den yngste sønn forordnes Lars Torkildsen Lund som fierdeholdsmand.

179

Svend Oluffsen Bennerud, Biri 07.04 1684

x2 Gurro Henrichsdr

Barn: 5 piger umyndige

Gods i nedre Bennerud som sl. Svend av sin sl. fader har kjøbt, 1 hud m/b skiøde dat 12/4 1677.

Udi øffer Bennerud er pantet 3 skind gods m/b

Gjeld: Marthe, Birte og Birdte den yngre fordrer deres moderarv i boet. Peder Lauritsen Bradtberg, Lars Stueekren, Olle Olesen Heggen, Knud Semb, Lars Sifuersen Sigstad, Lars Stue, Ole Tarlsrud, Ole Tømbten, Jøran Henrichsdr, Ole Asbiørnsen Kienne på Brøttum etter den sl. mands handskrift dat 9/10 1678 og derfor utlagt de 3 skind pantegods m/b i øvre Bennerud, Toer Halvorsen Kienne fordrer på sin qvinde Ingeborgs vegne for penger som hennes fader Ole Svendsen Bennerud har lånt, Tolluf Rolli

180

Gulbrand Scharsett, Biri 08.04 1684

og Anne Olufsdtr (hun døde fruktsomlig etter hennes sl. mand)

Barn:

Peder 16 år

Ole 11 år

Tolluff 7 år

Maren 21 år

Anne 19 år

Karen 9 år

Marthe 4 år

Tilstede den sl. mands broder Lars Faareng og fierdeholdsmand for børns arff.

Pantegods i Schorsedt som tidligere var enkens fader tilhørig 3 skind
I Liereng 1 1/2 skind pantegods foruden (tidligere) enkens faders andel

Gjeld: Ingeborg Olufsdtr Kienne derfor udlagt pantegodset i Liereng, Halvor Kropper, Ole Heggen. Knud Semb, Baard Hoff, Gubør Biuge, Lars Stue, Gurro Torkildsdtr på Stue, Peder og Torgier Hofde

181

Joen Rasmussen Ronnebye, Toten 21.04 1684

x

Arvinger:

Hans Rasmussen Skiølaas (avdødes broder)

Jens Rasmussen (avdødes broder) er død

Rasmus Jensen

Ulf Rasmussen (avdødes broder)

Aase Rasmusdtr (avdødes søster)

Ingeborg Rasmusdtr (avdødes søster)

Gjeld: Peder Johansen Schøl, Ellen Jensdtr (lønn), Anna

Jensdtr (lønn), Gubør Gundersdtr (lønn), Martha Larsdtr (lønn)

182

Ingier Asbiørnsdtr Alsedt, Biri 31.07 1684

x Erich

Barn:

Niels over 20 år gift

Birtte 13 år
Gjeld Peder Bratberg, Ingborg Kienne, Anders Andersen (lønn),
Martha Siffuersdtr (lønn), Marthe Andersdtr

183

Maren Joensdtr Rustad, Snertingdal 02.08 1684
x Lars Oluffsen
Barn:
Ole 7 år

184

Anna Oluffsdtr Bellerud, Toten 01.09 1684
x Sifuer Steffensen
Barn:
Jens 12 år
Karen 16 år
Martha 15 år

185

Erich Oluffsen Hoffseckern, Snertingdal 24.09 1684
x
Barn:
Peder Kirkerud
Amund Øfuernøs
Michel Brender
Jens Berg eller Hoffseckern
I garden er innpantet etter pantebrevets formelding dat. 28/3 1652
1/2 hud m/b, i ligemåde innpantet 1/2 hud m/b etter brev dat. 2/11
1655

186

Joen Svendsen Berg, Vardal 04.10 1684
x Anna Toersdtr
Barn:
Ingri 1 år
Tilstede den sl. mands brøder Christoffer Svendsen Berg boende i
Land samt enkens broder Siffuer Grandgard fra Land.

Gjeld: Birdte Toersdtr, Martha Oluffsdtr (lønn)
Den sl. mands brødre svarer for faderarven.
Christopher Svendsen Berg i Land boende samt Peder Scherfen i
Vardal svarer for barnets sl. fades arff.

187

Niels Eynertsen Røfosen, Toten 21.02 1685

x Sidsel Rasmusdtr

Arvinger:

Rasmus Eynersen (sønnesønn) bor i Land

Niels Øgaasen (sønnesønn) er død - 6 arvinger

Niels 18 år

Gjeld: Anders Ellingsen Ripe (lønn), Peder Joensen Malterud (lønn),
Biørn Nyesedter, Jacob Vigen, Martha Andersdtr (lønn)

188

Joen Pedersen Børge, Vardal 28.02 1685

x Birdte Oluffsdtr

Barn 1 ekt.:

Peder

Johannes

Anne

Gubør

Barn 2. ekt.:

Eyner 5 år

Maren 13 år

Gjeld: Eyner og Maren fordrer moderarv, Toer Nøgelberg, Peder
Joensen, Johannes Joensen, Joen Jacobsen Vieberg (lønn),
Clemend Kolberg, Ole Skorterud, Ole Kold, Anders Dal, Elling
Oluffsen.

Ole Ulsrud fra Toten er formynder for de 2 yngste barn.

189

Ragnild Christophersdtr Braastad, Jevnager 30.04 1685

x Anders Oudensen

Barn:

Ouden 14 år

Christopher 11 år

Anne x (Anders Hansen)

Aase 24 år

Siri 20 år

Ingloff 16 år

Tilstede den sl. qvindes broder Niels Tronnerud samt hennes søstermand Bendt Ballangrud, de ble formyndere for de umyndige barn.

Gjeld: Anders Hansen (lønn), Peder Langeland,

Anders Hansen Braastad skal ha omsorg for sin verfars andel som actes for umyndig vedr. hans store alderdom

190

Erik Andersen Torgersrud, Gran 06.05.1685

x Gubør Hansdtr

Barn:

Marthe 5 år

Jøran 3 år

Anna 1 år

Tilgode hos: Friderich Rydter boendes ved Hønnefossen, Niels

Villasen boendes ved Hønnefossen

Gjeld: Peder Vadtum, Paul Madsen (lønn), Karen Siffuersdtr (lønn)

191

Karen Christophersdtr Myenvolden, Gran 07.05 1685

x Christopher smed

Barn:

Amund gift

Hans

Dorthe gift

Birdte

Kirsten

Et quernstød er pantet av Hans Gulbrandsen Tingelstad, brev dat. 8/8

80

Gjeld: Gøde Kremer, Morten Soelberg paa Toten, Gurro

Olufsdtr (lønn), Hans Amundsen Horgen, Hans Gulbrandsen

298

Miørnvall, Joen Myrem Reyer Oluffsen boendes i Aalen, Anders Oluffsen Tue.

192

Gunder Halvuorsen Siffuesin, Toten 20.05 1685

x

Arvinger:

Ole Halvorsen Fluegard den sl. mands broder

Anne Halvorsdtr den sl. mands søster x Joen Blikseth

Kirsten den sl mands søster

Gjeld: Torsten Larsen Molstad, Elling Hexum (lønn), Knud Pedersen (lønn), Peder Seyerstad

193

30.05 1685 Toten registrering hos Mickel Hammerstad som hadde begått leiermål i sitt ekteskap.

Gjeld: Maren Knudsdtr, Esais Fæstad, Mickel Hammerstad resterer til sine søsken deres fader og broderarv, Tore Foedstad, Niels Schnibstad.

Fortsettelse neste nr.

Nye spørsmål

Spørsmål nr. 340

Jeg søker opplysninger om Lars Olsen, angivelig født i Vestre Toten ca. 1814, døde på Sogn i Nordsinni 1898. Han ble gift med Marte Gudbrandsdtr. f. i Øst Torpa ca. 1820 døde 1900. De fikk følgende barn:

1. Ole f. 1847
2. Beate f. 1849
3. Kristian f. 1859
4. Ingeborg f. 1862

Denne familien er nevnt på garden Sogn i Nordsinni i 1865, mannen var da gardbruker, selveier. Boka for Land, Nordsinni omtaler denne familien på side 539. Her er barn nr. 2 kalt Berte, men det riktige ser ut til å ha vært Beate. 1875 var hun forresten meierske ved Tømmerhoel meieri i Østre Toten. Hun ble gift den 4. mai 1877 med Hans Nilsen Gaarder f. 1853. Han var kjøpmann og de fikk tre barn:

1. Karen 1877
2. Mina 1879-89
3. Oline 1883, hun ble konfirmert 3.10.1897 med karakteren 1.5.

Er det noen som vet noe mer om disse folka. Undertegnede stammer fra nevnte Beate og er interessert i opplysninger både noe bakover og noe framover for de personene som er nevnt i oppsettet.

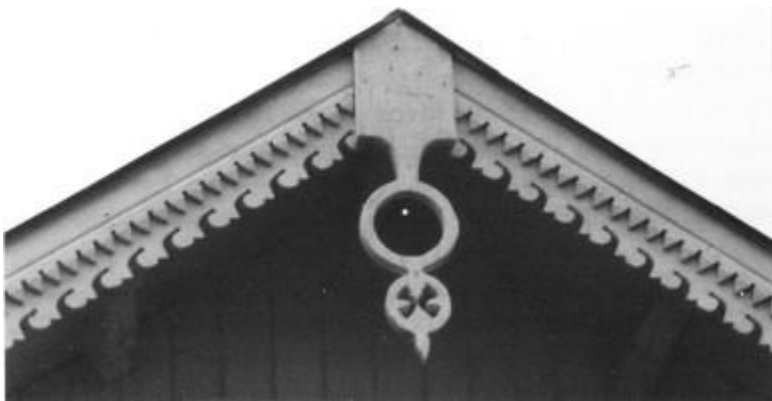
Med hilsen Ivar Opsahl, 2850 Lena

I Totens bygdebok nr. 4 s. 415 spalte 1 er nevnt en Lars Olsen f. på Øverby av Skramstad i Østre Toten 1815. Det er ikke nevnt hvor det ble av ham. Foreldrene var Ole Larsen og Marte Andersdr. og de ble gift i 1798. Men det er kanskje lite sannsynlig at dette er den samme som den Lars Olsen det var spurt etter over. Men nevnte Lars var den som pekte seg mest ut av de som er nevnt i kirkeboka for Toten for det aktuelle tidsrommet.

AA

Spørsmål nr. 341

På mønet på våningshuset på garden Gåserud i Østre Toten fins en sjelden utforming. (Se bildet). I følge Norske gardsbruk fra 1999 er dette huset bygd i 1880. Brukeren het da Peder Larsen Gåserud (1824-1905). Han eide garden 1869-1888, ble gift i 1846 med Berte Maria Andersdr. Ørud og de fikk en datter Auline (1846-1867) gift med Herman Tomassen Presterud. Det var samme familie som hadde Gåserud fra 1616 til 1911. Eiere og brukere i dag er Gunnar Gjerdalen og hustru Anne Marit f. Follestad. Er det noen som har noe tips å gi når det gjelder figuren på bildet, så send gjerne noen ord til tidsskriftstyret.

Spørsmål nr. 342

Her kommer et par spørsmål fra et tidligere medlem og nåværende medlem i Gudbrandsdal Slekthistorielag.

A) : Jeg etterlyser aner til Mina Nilsen. Ho skal i følge Folldal bygdebok være født 9.2.1879 i Bagn, Valdres. Ho vart gift med Erik Antonsen Tørhaug, født 28.4.1872 i Aurdal. Har noen opplysninger om giftedato og Eriks slekt så er det også fint.

B) : Jeg etterlyser opplysninger om Peder Nilsson, nemnt 1674 i Stange. Han skal være sønn av Nils Oudenson Rognstad fra Toten, nemnt 1647. Peder skal ha hatt sønnen Nils Pedersen Todderud, som var gift med Berte Olsdr. Ottestad. Disse oppholdt seg i Stange. Har noen opplysninger om disse personer, spesielt anene til Nils Todderud?

Med hilsen Rune Alander, Tromsnesv. 31, 2634 Fåvang

Svar på spørsmål A: Erik Antonsen Sofiebråten, vegarbeider, 21 år, ble gift 17.10.1893 i Aurdal kirke, Nord Aurdal med Wilhelmine Albertine Josephine Oliversdr, datter av kopperslager O. Nilsen. Sofiebråten er br. 11 under Søre Li gardsnr 1 i Liabygda, Reinli. Erik Antonsen Sofiebråten ble døpt 22.9.1872. Faren var Anton Olsen Motet og mora Anne Eriksdr. Sofiebråten ble solgt i 1893 til Ole Antonsen Tørhaug fra Sørskogen, 1860-1922. Han var gift med Ingrid Knutsdr. Kristenbråten, 1860-1941. De fikk seks barn. Ottar 1905-78 ble neste bruker og gift med Ingrid Kjørstad f. 1909. Se forøvrig Sør Aurdal bygdebok A s. 54.

Under Sørli bnr. 4 av Leitet gnr. 49, side 420 i Sør Aurdal bygdebok A finner en at den første kjente bruker var Anton Olsen Røang fra Nedre Roo (sønn til lensmann Røang) f. 1825 død 1891 som forpakter på Tørrhaug i Nord Aurdal. Han ble gift 1856 med Anne Eriksdr. Sørflatdalen, f. 1832 død 1910 på Brenna i Nord Aurdal. Han kjøpte Sørli 1861 og solgte eiendommen allerede i 1863.

Faren, lensmann Ola Andersen Røang, 1781-1854 ble gift og skilt og gift 2. gang i 1814 med Ingrid Olsdatter Stavadalen f. 1793

død 1869. Det var 3 barn i 1. ekteskap og 7 i andre. Anton var nr. 5, bodde på Nedre Roo, bruksnr. 2, Sygarden gnr. 15. Ellers kan en lese mer om disse folka i Sør Aurdal bygdebok A sidene 409-411.

Med hilsen Eli Staxrud Brenna, 2960 Røn

Svar på spørsmål B: Aktuelle opplysninger finner en i en artikkel av Pål Gihle «Rognstad i Balke sogn» trykt i Vestoppland slektshistorielags tidsskrift nr 3 1993 side 176 og 179. Nils Oudensen Rognstad er nevnt i 1656 og foreldra hans var Ouden Olufsen Holte i Ø. Eiker nevnt 1590/94 og hustru Guri Nilsdtr. Nils hadde tre søsken nemlig Oluf Oudensen Mælum, Erik Oudensen Vålen, Ø. Eiker og Helga Oudensdtr. gm Hellef Laurits Rakkestad, Ø. Eiker. - Niels Oudensen Rognstad f. ca. 1608 ble gift med Ragnhild Paulsdtr. (+ 1663) og de fikk fem barn: Ouden, Paul Håkenstad, Peder f. ca. 1632/33 kom til Ringnes i Stange, Guri (+1686) g 1 m Peder Madsen Rognstad senere Harestuen i Lunner og gift 2 med Thomas Lauritsen Trap. Barn nr. 5 til Niels Oudensen og frue var Karen som var ugift i 1686.

AA

Spørsmål nr. 343

I Totens Blad for 30.9.1999 var et spørsmål fra Kathy Dahl i USA som søkte opplysninger om Andrew og Karen Dahl fra Toten som dro til USA med tre sønner Nils, Christian og Martin i 1864 først til Wisconsin og seinere til Iowa. Det er videre opplyst at sønnen Martin var født i 1860. Spørreeren er søkt orientert over internett, og her kommer svar til tidsskriftet. Den familien det var spurt etter var:

Anders Christiansen Holen f. 1832 og gift 1856 med Karine Christiansdtr. Prøven. De fikk fire barn:

1. Christian 1856-
2. Martin 1858- døde trolig tidlig

3. Martin 1861-
4. Nils 1863-

Foreldrene til mannen var **Christian Jensen Holen**, 1788-1867 og hustru Maria Olsdtr. som døde i mars 1840 51 år gammel. De fikk følgende barn:

1. Ole 1812- gift 1833 med Helene Olsdtr. Øvre Alm.
2. Johannes 1815- gift 1838 med Johanne Jensdtr. Rud
3. Anders 1817-18
4. Anders 1819-26
5. Christian 1823- gift 1845 med Maria Pedersdtr. Helgestad. De flyttet til USA i 1846.
6. Anders 1832-til USA 1864.

Foreldrene til Karine Christiansdtr. var:

Christian Nilsen f. i Flaterudhagen 1788, ble gardbruker på Hubrei i Kolbu og ble gift 1828 med Marte Nilsdtr. Hubred f. på Olterud 1794. Deres barn var:

1. Anders 1829-81 gift med Helene Pedersdtr. Røise. De kom til Prøven gard.
2. Karine 1831- gift 1856 med Anders Christiansen Holen
3. Berte Maria 1835-37.

AA

Spørsmål nr. 344

I 1817 kom det for retten ei kvaksalverisak på Toten der hovedpersonen, Paul Iversen Knappen (i våre dagers Vestre Toten) var den tiltalte. Han kom fra Valdres står det i tingboka, men hvor i Valdres kom han fra? Kanskje noen sitter inne med opplysninger om ham og hans bakgrunn? Noen stor sak kan en vel knapt si at dette ble. Dommen lød på at han skulle betale 16 spesiedaler til Totens fattigklasse og utrede saksomkostningene fordi han «ingen

lægekundskab har og da det ansees at han har befattet seg med dette qvaksalveri som indtægt.»

Men så til selve saken som i grunnen er interessant nok. (Den er gjengitt i Toten, Vardal og Biri ekstrarettssprotokoll nr. 3 s. 179, 186 og 188 for 1817 og er her hentet fra et sammendrag i dokumentasjonssenteret for Toten økomuseum på Kapp).

Fogd Schultz hadde indstevnet Paul Iversen Knappen fra Valdres til at lide dom for et av ham forøvet qvaksalveri. 11. vidne Ole Nilsen Gaarder forklarede: Da konen til Iver Nøklebye var bleven syg, fikk vidnets kone Margrete Evensdtr. budsendelse at komme til den syge. Da hun nu kom tilbake fra hende, fortalte hun til vidnet at den syge var lært et raad til sin helbredelse nemlig at hun af de klæder som hun havde paa sig da hun fikk sygdommen skulle gjøre en liden dukke og i denne skulle tillige indlægges lidet af den syge arvet sølv. Dukken skulde kastes paa den syges nærmeste slegtnings grav og et menneskeben skulde medtages fra kirkegaarden som den syge skulde stryge sig med og have hos sig om natten. Det ærinde til kirkegaarden anmodede vidnets kone ham om at udføre, og han lod sig endelig ogsaa overtale dertil, da den syge stundende efter at det maatte udføres. Vidnets kone sagde at det var nærværende tiltalte som havde fortalt dette raad og tiltalte kom ogsaa til vidnet og sagde at vidnet burde haste med at udføre det ærinde som han var anmodet om at forrette. Vidnet havde hørt at tiltalte pleier at blive hentet til syge mennesker. Indstevnte fremviste forskjellige ting han havde faaet for sit qvaksalveri, der afhørtes 20 vidner. Så langt selve saken.

**Slektsopplysninger om Paul Iversen Knappen kan
sendes til skriftstyret.**

Spørsmål nr. 345

Hvem er anene? *Kari Hansdatter Smestad* f. 1843 har foreldrene Hans Pedersen f. 1794 og Johanne Nilsdtr. f. 1800.

Disse giftet seg i 1824 og var bosatt på Smestad i Vardal. Jeg lurer på om det er noen som har funnet/klarer å finne disses foreldre.

Et annet problem er *Agnethe Jensdatter Wasenden* f. 7.11.1874 med foreldre Inge Pauline Hansdatter Johansen f. 1856 og ukjent far. Inge Pauline giftet seg etter Agnethes fødsel med Oluf A. Wasenden f. 1860. De bodde i Landåsbygda. Jeg har hørt at faren skal være av Wattum slekt i Landåsbygda og da muligens hete Jens (etter Agnethe Jensdatter). Har noen opplysninger om Inge Paulines foreldre eller Agnethe Jensdatter Wasendens biologiske far og hans slekt er jeg meget interessert. Opplysninger og mulige spor sendes til:

**Grethe Lier Solhaug, Engelstadvegen 21,
2822 Bybrua. tlf. 61186726.**

Spørsmål nr. 346

Hvorfor Even Andersen og ikke Even Olsen? Et apropos til artikkelen i hefte nr. 3/1999 om Even Andersen fra vestre Balke. Faren het Ole Andersen og dermed burde sønnen hete Even Olsen, men han kalte seg Even Andersen. Men hvorfor det? Brøt han ikke dermed en uskreven lov som ble strengt etterlevd på 1700-tallet?

Med hilsen et medlem.

Svar:

Det er riktig som spørderen hevder at det vanlige var at sønnene fikk patronymikon etter farens fornavn, men her er altså et unntak og et nokså sjeldent sådant. Som svar på spørsmålet vil vi sitere fra TOTN tidsskrift for Toten historielag, nr. 2 (1954) der konservator Johannes Sivesind skriver følgende på sidene 147-148: «Når Even Andersen ikke kalte seg Olsen etter faren, men tok Andersen som familienavn, slik at han av og til kalles Even Olsen Andersen, var det nok med tanke på at dette navnet ikke var ukjent i akademiske kretser i København takket være hans farbror, den lærde boksamleren Halvor Andersen, som vel også tok den 15-årige

nevøen i huset da han kom til Kjøbenhavn for å studere.» - Ruth Klungseth som har skrevet av en mengde brever fra Even Andersen og som kjenner godt historien om disse folkene, har fortalt at det var tanken at Halvor Andersen skulle adoptere Even Andersen, men dette ble det ikke noe av da Halvor Andersen selv stiftet familie. Et nært forhold var det dog lenge mellom Even Andersen og Halvor Andersen.

Spørsmål nr. 347

Noen spørsmål i forbindelse med artikkelen om Even Andersen Balke i tidsskrift nr. 3/1999, fra Arne Lunde, Skogstien 5, 2817 Gjøvik.

1. Hvorfor het Even **Andersen** og ikke Olsen, faren het jo Ole?
2. Hvorfor het kona hans Johanne **Stenersen** og ikke Stenersdtr?
3. Hadde Hans Tollefsen Bjørnstad vært gift før og eventuelt med hvem og var han far til Tollef Hansen Bjørnstad (1809-1893)?
4. Hvem var foreldrene til Mari Olsdtr. Hveem (1722-1789) som ble gift med Christian Andersen Aarsby (1733-1816).

Svar på spørsmålene:

Først vil vi gjøre oppmerksom på en trykkfeil i forrige hefte. Det riktige er at det var i 1844 og ikke i 1814 at Peder Tollefsen Hallingstad ble gift med Berte Olsdtr. Balke (1794-1858).

1. Når det gjelder dette spørsmålet viser vi til det svaret som er gitt til spørsmål nr. 346, se tidligere i denne spalten.

2. Stenersen er et familienavn og opprinnelig et patronymikon. Slektta stammer fra Kråbøl i Gausdal Prokurator Christopher Stenersen (1719-98) kom til Dvergsten på Hadeland. Familienavn Stenersen har spredt seg mye utover og brukes fremdeles av mange. Kona til Even Andersen var altså f. Stenersen. Det må sies å være sjeldent at et patronymikon ble til et familienavn så langt bak i tida som dette gjelder, i dag er det ganske vanlig men ikke på 1700-tallet

3. Hans Tollefsen Bjørnstad, 1781-1869 var gift tre ganger. 1. gang i 1806 med Marte Paulsdr. Smeby, 2. gang 1818 med Kari Olsdr. Rognstad (+1821, 25 år) og 3. gang 1824 med Anne Olsdr. fra vestre Balke, 1797-1886. I første ekteskap kom det to barn, Maria i 1806 og Tollef i 1809, de to andre ekteskapene var barnløse.

4. Foreldrene til Mari Olsdr. Hveem 1722-89 som i 1761 ble gift med Christian Andersen Aarsby (1733-1766) var Ole Danielsen Hveem, ca. 1688-1762 og hustru Berte Olsdr. Igelsrud (+ 1722 30 år gammel).

Hans Tollefsen Bjørnstad og Peder Tollefsen Hallingstad var brødre, og deres foreldre var Tollef Hansen Bjørnstad (1756-1815) og hustru Marte Evensdr. Gihle, 1757-1808.

- rett rundt hjørnet!

Vi støtter det lokale kulturmiljøet!

Hos oss får du alt du trenger innen bøker, faglitteratur, CD-rom og data, kontormaskiner, papir og rekvisita. Vi har også mange godbiter fra ditt lokale miljø!

BRANDBU INTERBOK
2740 Brandbu - Tlf: 61 33 49 70 - Fax: 61 33 60 09

Aner for Kari Jørgensdatter Haugom fra Toten f. 1749

Svar på spørsmål nr. 327

Jarle Olstad svarte på dette spørsmål i hefte nr. 3 for 1999 fra side 223. Men på grunn av enkelte misforståelser var det blitt noen feil, som her er søkt rettet opp. Derfor trykker vi her en revidert anerekke, og dersom noen har kommentarer, så er de velkomne til å komme med dem i neste nr. Her tar vi med til og med tiptipoldeforeldrene.

1. Kari Jørgensdatter Haugom f. 1749, gift 1781 med Johan Henriksen Mellom Rustad.

Foreldre:

2. Jørgen Paulsen Haugom f. på Smeby 1712, død på Haugom 1795, ble gift 1746 med:
3. Gunild Nilsdtr. Hveem 1722-

Besteforeldre:

4. Paul Olsen Smeby f. ca. 1683, begr. 6.1.1731, gift 1701 med:
5. Berte Madsdtr. Balke
6. Nils Larsen Hveem, ca. 1689-1756 gift 1717 m
7. Berte Jensdtr. Fjeldstad, 1695-1762, døde på Hveem.

Oldeforeldre:

8. Ole Hågensen Smeby f. ca. 1662 død 1695 gift med:
9. Anne Jørgensdr. Fårlund f. ca. 1665.
10. Mads Ellingsen Balke f. ca. 1635 døde 1731, gift 1. med:
11. Mari Paulsdr. Balke, ca. 1646-1698
12. Lars Nilsen Hveem f. 1669 på Rustad, døde 1709, gift med:
13. Gunhild Hågensdr. Smeby, ca. 1669-1712
14. Jens Guttormsen Sogstad f. ca. 1640 på Askim døde 1699, gift med:
15. Siri Bjørnsdr. Sogstad, ca. 1655-1699, døde på Sogstad.

Tipoldeforeldre:

16. Hågen Paulsen Smeby, ca. 1631-1702
17. Kari Tollefsdr. Smeby, ca. 1634-1699
18. Jørgen Olsen Hveem, ca. 1617-1703
19. NN, ca. 1618-98
20. Elling Olsen Hermanrud
- 21.
22. Paul Audensen Balke ca. 1585-
23. NN Engebretsdtr. Balke
24. Nils Larsen Rustad f. ca. 1630
25. Berte Larsdr. Lunna ca. 1635-1713
26. Hågen Paulsen Smeby ca. 1631-1702
27. Kari Tollefsdr. Smeby, ca. 1634-1699
28. Guttorm Askim
29. Åse Andersdr. Kobberstad, død 1674
30. Bjørn Syversen Sogstad
31. Marte Gudbrandsdr. Majer

Tiptipoldeforeldre:

32. Paul Olsen Sukkestad, ca. 1596-1670
33. Berte Olsdr. Fjeld: men det er usikkert om hun er mor til nr.
16.

34. Tollef Henriksen Smeby, ca. 1602-80
35. Ukjent
36. Ole Paulsen Tømmerhol, ca. 1596-1667
37. NN Jørgensdr.
- 38-45: Ukjente.
46. Engebret E. Balke, n. 1594-1639
- 47.
47. Lars Bergsvendsen Rustad, ca. 1595-1669
48. Ingeborg Nilsdr.
49. Lars Finnsen Lunna f. ca. 1595
50. Kari Stensdr. Majer
51. Paul Olsen Sukkestad, ca. 1596-1670
52. Berte Olsdr. Fjeld f. ca. 1595
53. Tollef Henriksen Smeby, ca. 1602-1680
- 55-57: ukjente.
58. Anders (Andersen) Kobberstad, nevnt 1613/14
59. Rønnaug Helgesdr. n. 1642.
60. Syver T. Sogstad
61. Siri
62. Gudbrand Stensen Majer
63. Rønnaug Tomasdr.

Årsmøtet år 2000

Ser ut til å bli søndag 20. Februar.
Stedet er ikke bestemt, men vil bli i
Gjøvik/Toten området.

Lagsnytt

Møter på Gjøvik januar - mars 2000

Torsdag 6. januar

Lissie Norland, Gjøvik, kåserer omkring Gjøvik gård og livet der.

Torsdag 3. februar:

Per-Øivind Sandberg fra Statsarkivet i Hamar kåserer om Den dømmende makts arkiver, hva en finner der av slektshistoriske opplysninger og hvordan.

Torsdag 2. mars:

Marit Hosar fra Opplandsarkivet på Maihaugen kåserer om slektsgransking, arkiver, data etc.

Møtene er på Gjøvik bibliotek og begynner kl. 18.30. Vel møtt. det er høve til å stille spørsmål til foredragsholderne og andre.

Representanter fra Vestoppland Slektshistorielag var den 30. og 31. oktober på messe i Leto-hallen på Eidsvoll. Bildet viser fra venstre Jan Eilert Jaatun, Fredrik Dyhren og en interessert.

Vestoppland Slektshistorielag var den 25. september invitert til Norsk slektshistorisk forening i Akersgata i Oslo. Og dette bildet ble tatt da Tore Vigerust orienterte om foreningen og om diverse sider ved slektsgransking m.v. Det ble et interessant besøk.

Om lokalavdelingene i Vestoppland Slettshistorielag

Gjøvik/Toten:

Styret består av Fredrik Dyhren, Hans Egil Helland, Roy Magne Sveen, Sigmund Rosenberg (for Land) og Arne Amundgård og med Harald Sveen som vara. Det er medlemsmøter på Gjøvik bibliotek den første torsdagen i månedene september-mai kl. 18.30-21.30. Først er det kåseri/foredrag og dernest eventuelle spørsmål og deretter privat gransking og utveksling av opplysninger. Avdelingen har ca. 120 medlemmer.

Land:

Denne avdelingen er midlertidig slått sammen med Gjøvik/Toten. Sigmund Rosenberg er kontaktperson, Robert Jørgensen kasserer og Odd H. Lundby kontaktperson for årboka Landingen. Lagets bibliotek er på Lands Museum og der åpningstidene er på tirsdag og onsdag 08.30-15.30 og ellers etter avtale. Det er ca. 30 medlemmer i Land-regionen.

Valdres:

Eli Staxrud Brenna er leder, Eli Sælid sekretær og Harald Rolandsgard kasserer. Det er møter på Valdres Folkemuseum 2. mandag i månedene september-mai. Avdelingen har ca. 25 medlemmer.

Hadeland:

Formann er Hans M. Næss, sekretær Kjell Henrik Myhre og kasserer Gunvor Hilden. Det er medlemsmøter på biblioteket ved Gran ungdomsskole den 2. tirsdagen i måneden og i drengestua ved Jevnaker prestegard den 3. tirsdagen i månedene september - mai. Avdelingen har ca. 50 medlemmer.

Innholdsfortegnelse for 1999

*Forfatternavn er understreket.
Tallene viser til hvor artiklene begynner.*

Amerika: 213.

Amundgård, Arne:

- Ei slektsrekke frå Haug i Nordlia i Ø. Toten. 187.
- Folk på garden Bakke i Kapp i Østre Toten. 23.
- Folk på Ner-Rustad på Toten gjennom tidene. 110.
- Mer omkring slekta til oppfinneren Ole Evenrud. 183.
- Om totningen Ole Johannessen Staff, i Lom. 203.
- På leit etter aner. 284.
- Testament over Ole Madsen Upsal på Toten fra 1807. 269.

Andersen, Jon Olav:

- Sevje i en gammel kvist. 40

Audenstad i Snertingdal. 5

Audunsson, Jøgrim. 52. 54.

Bakke i Kapp, Østre Toten. 23.

Balke, østre. 178.

Balke, Even Andersen. 172.

Bergene, Norodd:

- Frå Håvard Arnesson Sæbu i Aurdal f. før 1428 til Ole Knutson Kolstad i Nord Aurdal f. 1863. 57.

Biringer i Wisconsin. 213.

Braastad, Per:

- Ole Knudsen Eegs etterkommere på Knutslien, gnr. 4. på Nordsinni i Nordre Land. 99.

Dal i Biri. 115.

Dotset, Dorthe Christophersdatter. 13.

Dyhren, Fredrik:

- Aurdal-lensmannen Ole Lillestrands slekt. 245.
- Skifter, Toten, Vardal og Biri. 43. 126. 215. 290.

Eeg, Ole Knudsen. 99.

Evenrud, Ole, fra Hunndalen. 183.

Flyttede. 198.

Fårlund, vestre i Østre Toten. 33.

Halmrast. 28

Haug i Nordlia. 187.

Haugom, Kari Jørgensdtr. f. 1749. 223. 309.

Husmannskontrakter. 206. 276.

Innholdsfortegnelse for 1999. 316.

ak:

- Om Vålhovd i Torpa. 191.

Kirker:

Kapp i Østre Toten. 125.

Lunner. 286.

Åmodt i Torpa. 37.

Klundbv, Ingeborg G:

- Slekt fra Halmrast. 28.

Knutslien i Nordsinni. 99.

Kolstad, Ole Knutson i Nord Aurdal. 57.

Kongeskjøte fra 1803. 178.

Lagsnytt. 66. 143. 234. 312.

Lillestrand, Ole. 245.

Lokalavdelingene. 77. 157. 237.

Medlemsfortegnelse. 68.

Minneord. 122.

Nettum, Herman:

- Berthold von Plettenberg. 279.
- Siste nytt om Anna Zeitlose Schenk. 165.
- Slekta på vestre Fårlund i Østre Toten. Nils Faarlunds opprinnelse. 33.

Næss, Hans M. - fikk Hadelandsprisen. 146.

Olstad, Jarle:

- Aner for Kari Jørgensdtr. Haugom fra Toten. 223. 309.

Plettenberg, Berthold von. 279.

RAKO:

- Om orlogsprest Even Andersen Balke og hans livserfaringer. 172.

Registreringssentral for historiske data. 273.

Rettinger, tillegg. 51. 52. 138.

Rustad, nedre i Østre Toten. 110.

Schenk, Anna Zeitlose. 165.

Skifter fra Toten, Vardal og Biri. 43. 126. 215. 290.

Smedsrud, Thorbjørn:

- Om en husmannskontrakt fra 1859. 276.

Spørsmål og svar. 56. 63. 136. 140. 227. 300.

Staff, Ole Johannessen. 203.

Staxrud Brenna, Eli:

- Jøgrim Audunssons slekt. 54.

Sæbu, Håvard Arnesson. 57.

Tandsether, Terje:

- Audenstad i Snertingdal. 5.

- Dal i Biri. 115.

Testament fra 1807.

Thorvaldsen, Gunnar:

- Registreringssentral for historiske data. 273.

Tuvshagen i Gran. 85.

Upsal, Ole Madsen. 269.

Vesthagen, Ole Arild:

- Dorthe Christophersdatter Dotset og hennes søskenbarn på Hadeland. 13.

- Tuvshagen, litt om ei slekt fra en husmannsplass i Gran. 85.

Vålhovd i Torpa. 191.

Ødegaard, Svein-Erik:

- Besøk på et «slektsforskerhus i Sverige». 263..

Årbøker. 288.

Årsmøtet. 150.

M. Carlsen & Sønn AS

2760 Brandbu

El.installasjon

Tlf. 61 33 68 80

MCS elektro-tavler

Tlf. 61 33 68 88

Velg buss med omtanke

Benytt Dem av våre moderne turistbussar.

Vi gir gunstige tilbud på turoppdrag.

Kontakt oss for nærmere avtale.

Hadeland Bilselskap

Adresse:	Telefon:	Telefaks:
2770 Jaren	61 32 87 00	61 32 99 05

NSB Bussgruppen

NSB Bussgruppen er 7 selskaper som disponerer over 900 busser. Vi påtar oss oppdrag fra dagsturer og sightseeing til ferietidspunkter med moderne busser.

NORGESFØR
H A D E L A N D

A/L Hadeland Kornsilø og Mølle

KRAFTFOR • TILSKUDDSFOR

SÅVARER • GJØDSEL

KORNMOTTAK

Adr.: 2770 Jaren

Tlf. 61 33 68 20 Fax: 61 33 68 30

BYGGER'N
— TINGELSTAD ALMENNING —

2770 Jaren

Telefon 61 33 42 00 - Telefax 61 33 62 30

Bank i bordet ...

føler du deg heme?

Det er godt å «høre heme en stann». Føle tilknytning. Ha noen du stoler på.

Vi skal fortsatt være en selvstendig lokalbank.

 **Totens
Sparebank**
- lokalbanken med
gebyrfrie tjenester

Sikker strømforsyning med

HADELAND
EnergiNett

2770 Jaren - TLF 61 32 73 00

GRAN
HANDELSSENTER

Handelsbyen på Hadeland

Vi ønsker deg velkommen og tilbyr:

*100 forretninger innen
de fleste bransjer, samlet
på ett sted ved RV 4, midt
mellom Oslo og Gjøvik.*

*To kjøpesentre:
Smietorget og Granstunet.
Bank - Post - Vinmonopol
Jernbane - Rutebilstasjon
Helsesenter - Apotek mm.*

Senterets generelle åpningstider:

Kjøpesentrene:

Man.-fre. 10-19

Lørdager 10-15

Utenfor sentrene:

Man.-tors. 9-16.30

Fredager 9-19

Lørdager 9-14

Dagligvarene:

Man.-fre. til kl. 20

Lørdager til kl. 18

Gran postkontor:

Hverdager 9-19

Lørdager 9-15

Apoteket:

Hverdager 9-16.30

Lørdager 9-14

Vinmonopolet:

Man.-tors. 10-16.30

Lørdager 9-14

P

600
avgiftsfrie
parkerings-
plasser

Velkommen til Gran

*Returadresse:
Jan Eilert Jaatun
Postboks 99, 2857 Skreia*

VI TAR VARE
PÅ DAGENS
VERDIER

VESTOPPLAND SLEKTS-
HISTORIELAG TAR VARE
PÅ HISTORISKE VERDIER

SpareBank 1 Gran

2770 JAREN - TELEFON 61 32 70 70

SpareBank 1 Jevnaker Lunner